

ภาคผนวก ก
เครื่องมือการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

**แบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนบ้านโลกกลาง
กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษา**

.....
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ.....สกุล.....

วุฒิการศึกษา.....

ปฏิบัติหน้าที่.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์

1. องค์ประกอบของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนควรประกอบด้วยสิ่งใด.....

.....

2. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนของท่านควรทำอย่างไร.....

.....

3. ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาใน
ท้องถิ่นอย่างไร.....

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4. ชุมชนและโรงเรียนควรมีการร่วมมือกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาใน

ท้องถิ่น อย่างไร.....

.....

5. ท่านมีส่วนร่วมในการนำแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไป
พัฒนาการศึกษาในโรงเรียนอย่างไร.....

.....

6. ข้อเสนอแนะ.....

.....

(นางจิรภัศ ขานหู่)

ผู้สัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เจาะลึกภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษา

1. ข้อมูลเบื้องต้น

- 1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ปฏิบัติหน้าที่.....
- 1.2 สถานที่สัมภาษณ์..... วัน/เดือน/ปีที่ให้สัมภาษณ์.....
- 1.3 สัมภาษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง.....

2. รายการสัมภาษณ์

1. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ได้อย่างไร.....
-
2. ชุดความรู้ที่ท่านมีในแหล่งเรียนรู้คืออะไร.....
-
3. ท่านจะถ่ายทอดความรู้นั้นอย่างไร.....
-
4. ชุมชนและโรงเรียนควรสร้างความร่วมมือกันอย่างไรบ้างในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....
-
5. วิธีการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา.....
-
6. ข้อเสนอแนะ.....

(นางจิรภัศ ขานหู่)

ผู้สัมภาษณ์

**แบบสำรวจความคิดเห็น และความต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เรื่อง กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา**

.....
คำชี้แจง แบบสำรวจฉบับนี้ใช้กับนักเรียนเพื่อสำรวจความคิดเห็น และความต้องการจัดการ
เรียนรู้ กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนสำหรับ
นักเรียน ชั้นประถมศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ

1. เพศ.....
2. อายุ.....
3. ระดับการศึกษา.....

ตอนที่ 2 ประเด็นสำรวจให้นักเรียนเลือกได้ 1 ข้อ ในแต่ละประเด็นโดยทำ
เครื่องหมาย / หน้าข้อที่เลือก

ประเด็นสำรวจ

1. นักเรียนอยากจะเรียนรู้เรื่องมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม จากแหล่งเรียนรู้ใด

.....ในห้องเรียน
.....ในชุมชน

2. นักเรียนสนใจหัวข้อเรื่องมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ที่ต้องการให้จัดกิจกรรม
การเรียนรู้ในข้อใด

-มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เช่น การทำขวัญข้าว ,
การทำขวัญนา , คอนต่าปู่ ,มวยไทย , ป่าชุมชน(โลก)
.....การละเล่น เช่น หมอลำหมู่ หมอลำกลอน ผญา
.....อาชีพ เช่น ผ้ามัดหมี่ ผ้ามัดข้อม จักสาน
.....ดนตรี เช่น พิณ แคน

3. นักเรียนบอกเหตุผลในการเลือกประเด็นข้อ 2

- เป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและมีในชุมชน
..... ได้เรียนรู้ลงมือปฏิบัติจากประสบการณ์จริง
..... สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. ผู้ที่ถ่ายทอดเรื่อง มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ควรจะเป็นใคร

.....ครูในโรงเรียน

.....ภูมิปัญญาท้องถิ่น

.....ใครก็ได้ที่อยากสอน

.....

(นางจิรภัศ ขานห้วย)

ผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบบันทึกการประชุมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
เรื่อง กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

.....
 ประเด็นการสนทนา

1. ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชนบ้าน โศกกลาง.....

.....

2. ภูมิปัญญาที่ยังมีในท้องถิ่น.....

.....

3. ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม.....

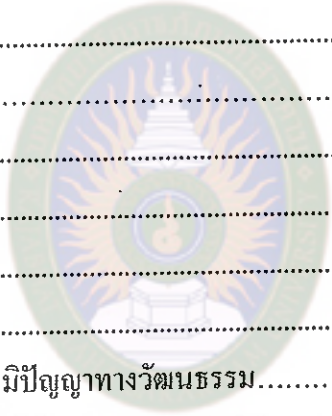
.....

4. วิธีการใดที่จะอนุรักษ์และสืบต่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม.....

.....

5. ข้อเสนอแนะ.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

ชื่อกิจกรรมการเรียนรู้.....
 สถานที่ปฏิบัติกิจกรรม.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ก่อนเริ่มกิจกรรมมีความคาดหวังอะไรบ้างหรือวัตถุประสงค์อะไรบ้างกับกิจกรรมที่ผ่านมา

2. อะไรบ้างเกินความคาดหมายจากกิจกรรม.....

3. อะไรบ้างไม่ได้ตามคาดหมายหรือวัตถุประสงค์บ้างที่ไม่บรรลุความคาดหวัง เพราะเหตุใด

4. จากกิจกรรมทั้งหมดนั้นเราควรที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมส่วนใด หรือให้งานดีขึ้น
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5. จะนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมนี้ไปทำประโยชน์อะไรบ้าง.....

ลงชื่อ.....

ผู้บันทึก

เกณฑ์การประเมินแบบสังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับสมรรถนะในการคิดด้านการคิดสร้างสรรค์
ผ่านกระบวนการเขียน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีเยี่ยม) ได้ 8-10 คะแนน	3 (ดี) ได้ 7-9 คะแนน	2 (พอใช้) ได้ 4-6 คะแนน	1 (ปรับปรุง) 3 คะแนนลงมา
คิดริเริ่ม	สามารถปฏิบัติได้ดังนี้ 1. แยกความคิดจากเดิมไปสู่ความคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร 2. เฝ้าปัญหา กล้าคิด กล้าลอง กล้าแสดงออก 3. สร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าต่อตนเองและมีประโยชน์ต่อส่วนรวม	สามารถปฏิบัติได้ดังนี้ 1. แยกความคิดจากเดิมไปสู่ความคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร 2. เฝ้าปัญหา กล้าคิด กล้าลอง กล้าแสดงออก	สามารถปฏิบัติได้ดังนี้ 1. แยกความคิดจากเดิมไปสู่ความคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร	สามารถปฏิบัติได้ บางส่วน
คิดคล่อง	สามารถปฏิบัติได้ดังนี้ 1. ใช้ถ้อยคำได้อย่างคล่องแคล่ว 2. คิดคำได้หลายคำในเวลาจำกัด 3. หาคำตอบได้อย่างรวดเร็ว	สามารถปฏิบัติได้ดังนี้ 1. ใช้ถ้อยคำได้อย่างคล่องแคล่ว 2. คิดคำได้หลาย	สามารถปฏิบัติได้ดังนี้ 1. ใช้ถ้อยคำได้อย่างคล่องแคล่ว	สามารถปฏิบัติได้ บางส่วน

รายการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีเยี่ยม) ได้ 8-10 คะแนน	3 (ดี) ได้ 7-9 คะแนน	2 (พอใช้) ได้ 4-6 คะแนน	1 (ปรับปรุง) 3 คะแนนลงมา
คิดยืดหยุ่น	สามารถปฏิบัติได้ดังนี้ 1. คิดได้หลายอย่าง มีอิสระในการคิด 2. คิดได้หลากหลาย และคิดค้นแปลงจากสิ่งหนึ่งไปหลายอย่าง สามารถคิดคำได้หลายคำในเวลาจำกัด 3. คิดได้หลายประเภท หลายทิศทาง	สามารถปฏิบัติได้ดังนี้ 1. คิดได้หลายอย่าง มีอิสระในการคิด 2. คิดได้หลากหลายและคิดค้นแปลงจากสิ่งหนึ่งไปหลายอย่างสามารถคิดคำได้หลายคำในเวลาจำกัด	สามารถปฏิบัติได้ดังนี้ 1. คิดได้หลายอย่าง มีอิสระในการคิด	สามารถปฏิบัติได้บางส่วน
คิดละเอียด ละออ	สามารถปฏิบัติได้ดังนี้ 1. บอกรายละเอียดหลักเกี่ยวกับเรื่องได้ 2. บอกรายละเอียดย่อยเกี่ยวกับเรื่องได้ 3. สร้างผลงานให้สวยงาม ปราณีต	สามารถปฏิบัติได้ดังนี้ 1. บอกรายละเอียดหลักเกี่ยวกับเรื่องได้ 2. บอกรายละเอียดย่อยเกี่ยวกับเรื่องได้	สามารถปฏิบัติได้ดังนี้ 1. บอกรายละเอียดหลักเกี่ยวกับเรื่องได้	สามารถปฏิบัติได้บางส่วน

แบบสังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับสมรรถนะในการคิดด้านความคิดสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการเขียน งานการเรียนรู้ที่

เลข ที่	คิดริเริ่ม				คิดต่อ				คิดยืดหยุ่น				คิดละเอียดลออ				ความคิดสร้างสรรค์			
	ระดับคุณภาพ				ระดับคุณภาพ				ระดับคุณภาพ				ระดับคุณภาพ				ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1
	ดีเยี่ยม	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดีเยี่ยม	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดีเยี่ยม	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดีเยี่ยม	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดีเยี่ยม	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1																				
2																				
3																				
4																				
5																				
6																				
7																				
8																				
9																				
10																				
11																				
12																				

ระดับผลการประเมิน ดีเยี่ยม , ดี , พอใช้ , ปรับปรุง

เกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน ดีเยี่ยม (4) = คะแนน 8-10 ดี (3) = คะแนน 7-9

พอใช้ (2) = คะแนน 4 - 6 ปรับปรุง (1) = คะแนนตั้งแต่ 3 ลงมา

ภาคผนวก ข

กิจกรรมการเรียนรู้ 12 ฐานการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโคกกลาง

กิจกรรมที่ 1 ฝรั่งเล่าสนุกหรือประวัติหมู่บ้านสู่การเรียนรู้

วัตถุประสงค์	ชุดความรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ แหล่งเรียนรู้/สื่อ	การประเมิน
<ol style="list-style-type: none"> 1. บอกประวัติหมู่บ้านได้ 2. กล่าวถาม กล่าวแสดงออก กล้าคิด ใช้ถ้อยคำได้ คล่องแคล่ว สร้างผลงาน ของตนเองได้ 	ประวัติ หมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. แนะนำ ทักทาย ทำความคุ้นเคย แนะนำสถานที่ 2. ทบทวนความรู้เดิม โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นถามว่าใคร เคยได้ยินประวัติหมู่บ้าน เล่าให้เพื่อนฟัง แลกเปลี่ยนกัน 3. แนะนำความรู้ใหม่โดยการเล่าประวัติหมู่บ้าน 4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบเพื่อ ทบทวนความรู้ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ 5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม 6. ปฏิบัติกิจกรรมโดยการนำความรู้ที่ได้หมั่นหลอมรวม กับความรู้เดิม วาดภาพ เขียนเรื่องประกอบ 7. นำไปอ่านให้เพื่อนครูและนำไปให้ภูมิปัญญาดู เล่า ให้ฟัง เพื่อตรวจสอบความรู้ 	นายบุญถิ่น สุบัติคำ สวนเศรษฐกิจพอเพียง	สังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโคกกลาง

กิจกรรมที่ 2 คิดตามเรื่องเล่าประเพณีที่คงอยู่และประเพณีที่สูญหาย

วัตถุประสงค์	ชุดความรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ แหล่งเรียนรู้/สื่อ	การประเมิน
<p>1. บอกประเพณีพื้นบ้านที่ปฏิบัติกันในปัจจุบัน และประเพณีที่สูญหายได้</p> <p>2. ใ้คำได้หลากหลาย ใช้คำถามได้คล่องแคล่ว รวดเร็วสร้างผลงานที่มีคุณค่าได้</p>	<p>มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่คงอยู่/ที่สูญหาย</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สันทนา แนะนำสถานที่ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้เรียน 2. ทบทวนความรู้เดิม โดยให้เล่าประเพณีของชุมชนที่เคยเห็น 3. เล่าเรื่องประเพณีของหมู่บ้านที่เคยปฏิบัติสืบต่อกันมา และประเพณีที่เคยปฏิบัติแต่สูญหาย 4. ตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม 5. ปฏิบัติกิจกรรม วาดภาพ เขียนเรื่องประกอบ 6. อ่านให้เพื่อนและครูฟัง นำไปให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตรวจสอบ 	<p>นายฮวด วงศ์สุวรรณ</p>	<p>สังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโคกกลาง
กิจกรรมที่ 3 จากแนวคิดกระบวนการปลูกฝังผู้เรียนมากมั่ง

วัตถุประสงค์	ชุดความรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ผู้มีปัญหาท้องถิ่น/ แหล่งเรียนรู้/สื่อ	การประเมิน
<p>1. ปลูกฝังและประติษฐานผู้เรียนให้มีความรู้และเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกัน</p> <p>2. ทำงานร่วมกับกลุ่มได้อย่างมีความสุข</p> <p>3. กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก สร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าได้</p>	<p>ขั้นหมากเบ็ง</p> <p>การปลูกกล้วย</p>	<p>1. ทักทายสนทนา ตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ที่นำมาปฏิบัติ</p> <p>2. ผู้เรียนให้เล่าความรู้เดิม ใครเคยเห็น ใครเคยทำมาแล้ว</p> <p>3. อธิบายการทำขั้นหมากเบ็ง การปลูกกล้วย</p> <p>4. ปฏิบัติลงมือประดิษฐ์ ขั้นหมากเบ็ง และปลูกกล้วย</p> <p>5. อภิปรายประโยชน์ที่ได้รับ เปิดโอกาสให้ซักถาม</p> <p>6. สร้างผลงานเป็นของตนเอง</p> <p>7. นำมาให้ผู้มีปัญหาดู ถ้าให้ฟัง อ่านให้ฟัง เพื่อตรวจสอบความรู้</p>	<p>นายชวต นางทองดี</p> <p>วงศ์สุวรรณ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้นกล้วย - ใบตอง - ดอกดาวเรือง - ก้านมะพร้าว - กรรไกร เข็ม ด้าย - ดอกกรัก 	<p>สังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิด โดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโคกกลาง

กิจกรรมที่ 4 เรียนรู้การเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดสู่เศรษฐกิจชุมชน

วัตถุประสงค์	ชุดความรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ แหล่งเรียนรู้/สื่อ	การประเมิน
<p>1. ลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับข้าวได้</p> <p>2. ทำงานอย่างมีความสุข</p> <p>3. ใช้คำถามได้คล่องแคล่วรวดเร็ว ใช้คำได้หลากหลาย คิดได้หลายประเภท สร้างผลงานที่มีคุณค่าต่อตนเอง เป็นประโยชน์ต่อสังคม</p>	<p>การเกี่ยวข้าว</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แนะนำความ อุปรกรณ์เกี่ยวข้าว 2. ทบทวนความรู้เดิม ใครเคยเกี่ยวข้าว เกี่ยวให้เพื่อนดู 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นอธิบาย สาธิตการเกี่ยวข้าว 4. นักเรียนลงมือเกี่ยวข้าว ฝึกจนเกิดความชำนาญทำได้ 5. อภิปรายประโยชน์ การทำงาน ความสำคัญของอาชีพ เปิดโอกาสให้ซักถาม 6. นำความรู้ไปสร้างสรรค์ผลงาน นำไปมอบให้เพื่อน ให้ครูและภูมิปัญญาท้องถิ่นฟัง เพื่อตรวจสอบความรู้ 	<p>นางติ ชันมะณี ที่นา เดียวสำหรับ เกี่ยวข้าว</p>	<p>สังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโคกกลาง

กิจกรรมที่ 5 ศูนย์สนทนาประวัติศาสตร์ชาวเขาวชนร่วมสืบสาน

วัตถุประสงค์	ชุดความรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ แหล่งเรียนรู้/สื่อ	การประเมิน
1. บอกประวัติและการ์ กำเนิดข้าวได้ 2. ถ้าแสดงความคิดเห็น ถ้าถาม ถ้าคิด ถ้าทำ ซักถาม ตอบคำถามได้ คล่องแคล่ว สร้างผลงาน ของตนเองได้	ประวัติข้าว การ กำเนิดข้าว	กิจกรรมการเรียนรู้ 1. ทักทาย พูดคุย ทบทวนความรู้เดิมว่าใครเคยได้ ยินประวัติข้าว การกำเนิดข้าว ถ้าให้เพื่อนฟัง 2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเล่าตำนาน ประวัติข้าว การ กำเนิดข้าว 3. ตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ เปิดโอกาสให้ซักถาม 4. นำความรู้ปฏิบัติกิจกรรม วาดภาพเขียนเรื่อง ประกอบ 5. นำผลงานไปให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตรวจสอบ ความรู้	นายเสมีชน นาง สะอาด เสนานิคม	สังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโคกกลาง

กิจกรรมที่ 6 สืบสานการปลงข้าวกระตุนความคิดสู่การเขียน

วัตถุประสงค์	ชุดความรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ แหล่งเรียนรู้/สื่อ	การประเมิน
<ol style="list-style-type: none"> 1. บอกเล่าพิธีการปลงข้าวได้ 2. ลงมือดีข้าวได้ 3. กล้าคิด กล้าทำ <p>กล้าแสดงออก สร้างผลงานของตนเองอย่างสร้างสรรค์ได้</p>	<p>ชุดความรู้</p> <p>พิธีการปลงข้าว</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทักทาย สันทนา แนะนำสถานที่ 2. เภ็นำความรู้เดิม โดยคำถามใครเคยเห็นพิธีการปลงข้าว สันทนาแลกเปลี่ยนความรู้ 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นนำเครื่องที่ใช้ในพิธีการปลงข้าวมาให้ผู้เรียนดู อธิบายถึงพิธีการปลงข้าว เล่าประวัติ ความสำคัญของพิธี 4. ทำพิธีการปลงข้าว และสาธิตการดี นวดข้าว 5. ตั้งคำถาม ให้ตอบและเปิดโอกาสให้ซักถาม 6. ฝึกปฏิบัติจริง ด้วยการลงมือดีข้าว 7. นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้สร้างผลงานเป็นของตัวเอง 	<p>นางทองดี วงศ์สุวรรณ นางสะอาด เสนา นิคม</p>	<p>สังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิด โดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโคกกลาง

กิจกรรมที่ 7 ร่วมสืบสานพืชศักดิ์สิทธิ์ผู้กตัญญู อารักษ์วัฒนธรรม

วัตถุประสงค์	ชุดความรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ แหล่งเรียนรู้/สื่อ	การประเมิน
<p>1. ได้จุดจุดจำพิธีสู่ขวัญข้าว นอกเล่าพิธีการสู่ขวัญข้าวได้</p> <p>2. กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ ใช้คำถามได้ คล่องแคล่ว สร้างสรรค์ ผลงานที่มีคุณค่าต่อตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อ ส่วนรวมได้</p>	<p>การสู่ขวัญข้าว</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทักทาย ทำความคุ้นเคยกับผู้ดูแลผู้แลกเปลี่ยนเวลา วัดบ้านโคกกลาง 2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นทบทวนความรู้เดิม ใคร เคยเห็นพิธีสู่ขวัญข้าว 3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามผู้ดูแลผู้ ช่วยกัน อธิบายให้ฟัง 4. นำความรู้ไปปฏิบัติกิจกรรม สร้างสรรค์ ผลงานร่วมกับกลุ่มและของตนเอง 5. ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยตรวจสอบความรู้ 	<p>นายเลิศ สุบัติคำ</p> <p>- เครื่องบูชาการสู่ขวัญ ข้าว</p> <p>- ศาลาวัด</p> <p>- ชาวบ้านในชุมชนบ้าน โคกกลาง</p>	<p>สังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิด โดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโคกกลาง

กิจกรรมที่ 8 เทอคุณคุณ เกื้อหนุนการทำวิทยุภาค

วัตถุประสงค์	ชุดความรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ แหล่งเรียนรู้/สื่อ	การประเมิน
1. บอกพิธีการทำวิทยุภาค ได้ 2. บอกความสำคัญของการ วิทยุภาคได้ 3. กล้าแสดงออก กล้า ชักถาม กล้าคิดอย่างอิสระ ตอบ คำถามได้อย่างคล่องแคล่ว สร้างสรรค์ผลงานของตนเอง ได้อย่างภาคภูมิใจ	การดูวิทยุภาค	กิจกรรมการเรียนรู้ 1. แนะนำ สถานที่ ทำความคุ้นเคย สันทนา บรรยายภาคในงานวิทยุภาค 2. เล่าตำนาน ประวัติศาสตร์ การพิชิตของ ไทยไทย การทดแทนพระคุณให้นำมารดา ความ กตัญญูกตเวทีย 3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม 4. ปฏิบัติกิจกรรม วาดภาพ เขียนเรื่องประกอบ 5. ตรวจสอบความรู้โดยการอ่านให้เพื่อน ให้ครู ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นฟัง	นายเลิศ สุบัติคำ ผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน	สังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโคกกลาง

กิจกรรมที่ 9 ร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรม ถิด จดจำบุญพระเวศ

วัตถุประสงค์	ชุดความรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ แหล่งเรียนรู้/สื่อ	การประเมิน
<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าประวัติบุญพระเวศได้ 2. ประดิษฐ์ดอกโน้ได้ 3. ใช้คำได้หลายคำ <p>คล้องแกล้ว รวดเร็ว มีอิสระ ในการคิด สร้างผลงาน แปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร</p>	<p>บุญพระเวศ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สสำรวจ สังเกตชุมชน บรรยากาศของงานบุญพระเวศบนศาลาวัด ที่ใหญ่โต อลังการที่สุดสำหรับชุมชนบ้านโคกกลาง 2. สันทนาสู่ความรู้ ใครเคยเห็น เคยมาร่วมพิธีบุญพระเวศบ้าง 3. ผักการทำดอกโน้ที่ใช้ในงานบุญพระเวศ 4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเก่าประวัติพระเวศต้นตร การให้ทาน รั้งยังใหญ่หรือมหาทาน ประกอบด้วยพระเวศบนศาลาวัด 5. ผู้เรียนซักถาม ความรู้เพิ่มเติม 6. ปฏิบัติกิจกรรม สร้างสรรค์ผลงานของตนเองได้อย่างมีคุณค่า 7. ตรวจสอบความรู้โดยเพื่อน ครูและภูมิปัญญาท้องถิ่น 	<p>นายเคน วงศ์สุวรรณ</p>	<p>สังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโลกกลาง

กิจกรรมที่ 10 ฟังเรื่องศักดิ์สิทธิ์ที่มหัศจรรย์ที่ศักดิ์สิทธิ์ที่บ้าน

วัตถุประสงค์	ชุดความรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ แหล่งเรียนรู้/สื่อ	การประเมิน
<ol style="list-style-type: none"> บอกความสำคัญของตอนตามูได้ บอกการปฏิบัติตนต่อตอนตามู ใช้ถ้อยคำ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม ได้อย่างคล่องแคล่ว สร้างผลงานได้แปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร 	<p>ตอนตามู</p>	<ol style="list-style-type: none"> สนทนา แนะนำ สถานที่ ทบทวนความรู้ ใครเคยเห็นพิธีเลี้ยงตามูบ้าง เล่าให้เพื่อนฟัง เล่าเรื่องประวัติความเป็นมาของตอนตามูซึ่งเปรียบเป็นมหัศจรรย์ที่บ้านของชุมชนบ้านโลกกลาง ความสำคัญต่อชุมชน ความจำเป็น การปฏิบัติตน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตั้งคำถาม ซักถามเพิ่มเติม สร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าต่อตนเองและประโยชน์ต่อส่วนรวม นำเสนอผลงาน เล่า อ่าน ให้เพื่อน ครู และภูมิปัญญาฟัง 	<p>นายเลิศ สุบัติคำ</p>	<p>สังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโคกกลาง

กิจกรรมที่ 11 สืบสานมรดกไทยให้ก้าวไกลกับครูมวย

วัตถุประสงค์	ชุดความรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ แหล่งเรียนรู้/สื่อ	การประเมิน
<p>1. บอกประวัติครูมวย การปฏิบัติตัวให้อยู่ในระเบียบวินัย ขยันอดทน มีมารยาทได้</p> <p>2. กล้าแสดงออก กล้าถาม กล้าคิด กล้าทำ สร้างสรรค์ผลงานที่แปลก ประณีตสวยงาม เป็นประโยชน์</p>	<p>เส้นทางครูมวย</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แนะนำ ทักทายภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้เรียน 2. เล่าประวัติการฝึกแต่ละคนที่เคยเห็นการชกมวยไทย 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเล่าประสบการณ์การเป็นครูมวย ปัญหาอุปสรรค ความอดทน ความเมตตาครูณาต่อเด็กเยาวชนที่จะก้าวเป็นนักมวย 4. ตั้งคำถาม ชักถาม ตอบคำถาม 5. ปฏิบัติกิจกรรม นำความรู้ที่ได้ฟังเรื่องเล่าไปสร้างผลงานที่มีคุณค่า 6. ตรวจสอบความรู้ 	<p>นายกานต์ ชันณะณี</p>	<p>สังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิด โดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโคกกลาง

กิจกรรมที่ 12 ตามรอยเส้นทางนักชก มรดกไทย มรดกโลก

วัตถุประสงค์	ชุดความรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ผู้มีปัญญาท้องถิ่น/ แหล่งเรียนรู้/สื่อ	การประเมิน
1. ฝึกทำแม่ไม้มวยไทยได้ 2. มีความขยันอดทน มี ระเบียบวินัย การแสดงไหว้ ครูมวยไทยได้ 3. กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ คิดได้หลายประเภท บอกรายละเอียด สร้างสรรค์ ผลงานได้แปลก ไม่ซ้ำใคร สวยงาม ประณีต	เส้นทางนักชก	กิจกรรมการเรียนรู้ 1. ทักทาย สันทนา สร้างความคุ้นเคย 2. ผู้เรียนเปลี่ยนกันเล่าประสบการณ์ที่เคยเห็นการ ชกมวย 3. ผู้มีปัญญาท้องถิ่นเล่าประสบการณ์การชกมวย ความขยันอดทน การมีระเบียบวินัยจะได้มาซึ่ง ความสำเร็จ อธิบาย การเป็นแบบอย่างที่ดีของชุมชน สังคมให้เกียรติยกย่องเชิดชู เพราะเป็นศิลปะประจำ ชาติไทย 4. เปิดโอกาสให้ซักถาม เพิ่มเติม 5. ฝึกทำแม่ไม้มวยไทย การไหว้ครูมวยไทย 6. ตรวจสอบความรู้จากการแสดงไหว้ครู ผลงานที่ เป็นองค์ความรู้ของตัวเองอย่างสร้างสรรค์มีคุณค่า	นายสุภัทธร แสงเรียนธุ์/สื่อ ว่างค์	การประเมิน สังเกตพฤติกรรม

ภาคผนวก ค

คู่มือการสู่ขวัญภาค

คู่มือการสู่ขวัญข้าวและพิธีเกี่ยวกับข้าว

นิทานตำนานข้าว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คู่มือการสู่ขวัญนาค

การสู่ขวัญ เป็นจิตวิทยาย่างหนึ่ง ซึ่งบัณฑิตโบราณอีสานได้คิดขึ้น เป็นการให้ขวัญและกำลังใจแก่คนและเสริมสิริมงคลแก่บ้านเรือน ล้อเลื่อน เกวียนวัว รดรา เป็นต้น เป็นการรวมสิริแห่งโลกทรัพย์ ดังคำที่ท่านพระศรีมิ่งมงคลมหาเถระกล่าวไว้ว่า “สิริโลกานมาสโย” แปลว่า สิริมงคลเป็นที่มารวมแห่งโลกสมบัติ

สูตรขวัญนาค

ศรีศรีสุขสวัสดิ์ ขออัญเชิญท้าวพระยาเต่าแก่พ่อแม่และขุนกวน ผุ่งข้าทั้งหลายจักกระทำขวัญนาคเจ้า เจ้าซึ่งลาจากบิดามารดาและพี่น้อง เข้ามารักษาขังกิจกรรม เพื่อว่าให้เกิดมาพบพระพุทธศาสนาได้เห็นยังสุขและทุกข์ คือว่าทุกข์ เพราะอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาชาติขรา พยามรณะเต่าแก่ อันตายมรณาตใจขาดแล้วบิณฑินมา อันนี้เจ้าศรัทธาจึงจะทำบุญ และบุญคุณพ่อแม่ อันเลี้ยงแต่ในอุทรของตนอันเผ็ดแลอันร้อนแม่ก็พาอดถ้วนกำหนดคตสมาส เจ้าจึงได้คล้ายคลาดออกจากอุทร แม่หย่าข้าวป้อนวันละสองสามคาบ แม่ก็อาบน้ำให้เจ้าวันละสองสามที แม่ก็ขวานขวายหาอาหารบ่อข้า ฝนตกฟ้าฮ้อยแม่ก็กอดใส่ทรงวงอก นอนหลับแล้วจับใส่อยู่แม่ก็ไกวอยู่ที่ด่อนดัดด่อน ครั้นเจ้าตื่นนอนแล้วแม่ก็กอดเชยชม ให้กินนมชมลูกแก้ว พ่อแม่เลี้ยงให้ใหญ่แล้วจึงมาบวชเป็นสามเณร แล้วเขียนเอาสิกขาบทสิบประการ ครั้นบอกว่าวัสกาลพอชาวล้วนแล้วเจ้าจึงไปหาพี่น้องบอกพวกพ้องตามศรัทธาบ้างคนได้ฝักคุดมแหด ห่มนอน ทั้งจีวรและผ้าพาด ลางพ่องได้โดนบาตรและผ้าสบง กับทั้งถงและธรรมกรกไม้เท้าทอง และตาลปัดทั้งเข็มขัดและเกบดิน ทั้งคินสอใส่ในบาตรกับเครื่องสำหรับบริโภค ด้วยโศกน้ำเต้าและคนที่เหล็กจารคิมิดพริ้วเสื่อสาธอาสนาทั้งพญาและเมียงหมาก ดูหลากถันเครื่องบริวาร เจตนาทานอันประเสริฐเพื่อให้พ้นจากโทษทุกข์เวทนาสวัสดิ์ที่ขมาภูกาวัชณะนาขอให้มีอายุยืนยาวบ่บ่บ่ ให้ได้ฮ้อยขบเข้าเทียระมาจัดตาโร รัมมา อันว่าธรรมทั้งหลายสี่ดวงนี้ คือว่า อายุวรรณะ สุขะ พละ จงเจริญรักษาในขันธสันตการ แก่เจ้าตราบต่อเท่าห้าพันวัสสา สิทธิไชโยค สิทธิโยคพร้อมลักขณา ผุ่งข้าทั้งหลายจักกระทำขวัญ เจ้านาคเอี้ยเจ้าอย่าได้หลงอยู่ในเดือน เจ้าอย่าได้เป็นเพื่อนฝูงสมัครันได้ยินว่อนเสียงชะนีและไก่แก้วขันแจ้วแจ้ว เจ้าอย่าหลงฟังเจ้าอย่าได้ไปชมผีป่าหมู่ช้างฮ้ายทรพี เจ้าอย่าได้ไปเซยชมฝูงสิงลมและฮอกจ้อน หมู่หมาจอกและเสือสิงห์ทั้งโคกระทิงและแฮคช้าง อย่าได้ไปกล่าวอ้างผูกพา ทั้งหนองปลาและห้วยใหญ่

สถานไร่สามาน คูตระกูลรามสะภู ศักดิ์บุญบัวทองทรงเกษตรห้วงเฮ้า ไร่พานขวัญเจ้ามาอยู่
 สอนลอน ฝูงข้าทั้งหลายกระทำขวัญอวรพรแก้วเจ้า ครั้นว่าเจ้าเป็นซีให้ได้เป็นเจ้าวัด เจ้าสี่
 ออกมาเป็นคฤหบดี ให้ได้เป็นนายคน ให้มีผู้ถือถาดหมากและคันโท บุญเฮียงโตเมื่อหน้า ให้
 มีคนเลี้ยงข้าววันละสองสามคาบ ยามเมื่อเจ้ายัระยาตรย้ายไปมาให้มีคนแทนแห่อย่าได้ขาด
 ด้วยพระบาทพระคาถาว่า ชะยะตุระวัง ชะยะมังคะลัง นิพพานะ ปัจจะโย โหตุ ก็แล้วเท่านี้
 ก่อนแล ฯ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คู่มือการสู่ขวัญข้าวและพิธีเกี่ยวกับข้าว

คำปลงข้าว

เมื่อชนข้าวขึ้นใส่ลานแล้ว ต้องมีการเคาะ (นวด) ข้าว การปลงข้าวให้ทำในวันศุกร์ หรือวันเสาร์ก็ได้ ให้เตรียมคั้งนี้ ขวย 4 อัน เหล้าก้อง 1 ขวด ไข่หน่วย 1 หน่วย น้ำเต็มเต้า 1 เต้า ข้าวเต็มก่อง 1 ก่อง เผือกคัม 2 หัว มันคัม 2 หัว ขมิ้นขึ้น 5 หัว ข้าวต้มนึ่งจ้าว ตีนควาย 1 คู่ ใบไม้เป็นมงคล อย่างละ 5 ใบ ผลไม้ตามฤดู 5 ผล ฐูป 5 คู่ เทียน 5 คู่ และดอกไม้ขาว 5 คู่ แต่งใส่พานเอาข้าวที่แยกไว้ จำนวน 7 ฟ่อนมาวางข้างขวาพานเครื่อง บูชานั้น 3 ฟ่อน ข้างซ้าย 3 ฟ่อน อีกฟ่อนหนึ่งเอาไม้เคาะข้าวเคาะเอาไว้ให้ฟ่อนบ้านผู้ประกอบพิธี นั้นยกพานขึ้นเหนือหัว แล้วว่าคั้งนี้ -ว่า นะโม ตัสสะ ฯลฯ 3 จบ -ป่าว สักเค ถ้าไม่ได้ให้พูดเอา โดยว่าคั้งนี้ “อุกะสา ผู้ข้าขอโอกาสอาราธนา คุณเทวาและเจ้าที่ ตาแฮก เจ้าแม่โกลศพ จงมาประชุม ชุมนุมนกัน เมื่อมาแล้ว ผู้ข้าขอถวายเครื่องสักการะบูชากุยาอันที่ได้ทำไว้แล้ว ขอให้ผู้แก่นแก้ว จงเอ็นดูกรุณา อย่าได้เป็นโทษบาปข้อ ผู้ข้าขอเหยียบย่ำข้าวผู้มีพระคุณ ขอให้คุณกันมาไหลหลัง อั่งอั่งขึ้น คือน้ำแม่ทะนี อุอะ มุมะ มุลมา มหามุลมัง สวาทุม” เมื่อว่าแล้วให้วางพานบูชาลง หรือว่า คาถาอีกบทหนึ่งคั้งนี้

คาถาการปลงข้าวก่อนตี

โอะสะๆ เถิงกาลฤดูเดือนห้า ฟ้าฮ้องเดือนหกฟ้าฮ้องฮ้า ผู่ชวานาจึงหาพริ้วและชวานคาบคมบางเช่นใหม่ แบกไปใส่ป่าไม้ไพรหน่าพินเผนียงไถดัดกกสินปลาย ฮวยเปลือกเสียบเอาแต่แก่นปุ่นแม่นแล้วจึงแบกเอา เถิงเคหาไว้ได้หล่างผู่ชว่างเขาจึงมา คูหมุนสิ่วฮู้เข้าฮาก มีทั้งจ้อน ไถใบใหญ่เผนียงหนาแบกไปนาไฮ้แฮกมีทั้งแอกอันงอพาดคอกควายเข้าล่องเชือก ไถล่องเพื่อความแสงตักดินแข็งเพื่อฮากไม้ ไถลวดไว้หลายวัน คาคย้ายไปทั่วไฮ้หว่านข้าวใส่ในตม พระบรมตมแต่งฮากออกแบ่งเป็นใบพร้อมกันไปหลกออก หาดอกมาก็มีคปาคลิวใบเสียบ เขาจึงเอาไปคั้งประสมชุมนุมนกันไว้ เหลือหลายเดียรคาศ คาคแล้วหาบกล้ามาค้ำปักใส่ตมใส่พง ก็จึงได้หลายตันค้ำหนหลังไปมา ตามภาษาไทยนาและไทยนอก คำขอกและคำกลาง คำเหอนานก้จึงได้หลายตัน เถิงหลายเดือนเจ้าก็ป้ง เจ้าก็ป้งแล้วจึงทรงใบวี ลมพัดใบอยู่ชี้ซั่วๆผู่เด็กน้อยจึงไปไถ่นกกระจอบและนกกระจอบ อย่าให้มากินในอย่าให้มากินนอก

อย่าให้มากินขอกและอย่าให้มากินกลาง หมูกวางฟานอย่าให้มากินใกล้ เถิงเมื่อเดือนสอง
สองเจ้าจึงเหลืออกเที่ยว เขาเที่ยวเจ้าตากไว้สู้ไฮ่คัน เถิงสองวันสามวันเขาจึงกู้กู้แล้วคานหลาว
แก้ว เขาจึงหาบเข้าไปใส่ในลาน เขาก็กองกันขึ้นเหมือนดั่งกองธาตุ
ฮอดมืออาจและวันดี เขาจึงม้างเจ้าลง ค้านสั้นเขจักตี ค้อนฮีเขจักฟาด เขาจึงเอาเจ้าตั้งไว้
ในลาน คูสะพาสเคียรคายเหลือหลาย เขาจึงเอาควายมาเหยียบย้ำๆ ยีผงฐูลีกั่วไว เวียนเบื้อง
ซ้ายคือคั่ว เวียนเบื้องขวาคือกว้าง มือเบื้องซ้ายถือเชือกควาย มือเบื้องขวาคือขอเอี้ย ตีเตาะและ
ตีค้อย ตีค้อยและตีแสง ตีปีกๆ ตีแปกๆ ตีเหล็กแล้วจึงเอาควายออก เขาจึงบอกเต่าไฮ่และ
พ่อนา จึงไปหาหนามคองและหนามไผ่มาควดก้วยเพียงเสี่ย แล้วจึงบอกเมียแก่นแก้วอันอยู่
ในเฮือน ให้ไปหาเหล่าเต้าคองยาหาลุงตาและพี่น้องเอาใส่กองๆ ขึ้นให้เป็นกอง แล้วจึงไป
ขวานขวยหาศิลาและเหมียงหมาก มีทั้งตองอ่อนและตองเขี้ยว มีทั้งขอดคูนขอดเขี้ยวอ่อนมีทั้ง
กระจอนจันทร์คู้หอมงามตามภาษาของโลก มีทั้งขอดคูนขอดเขี้ยวอ่อนมีทั้งกระจอนจันทร์คู้
หอมงามตามภาษาของโลก มีทั้งไก่ผู้โอบบอริบวน สาคสมควรูปูลาด มีทั้งขอดีอากัน
หลาวปลายแหลมยาวสักหลาด มีทั้งเสื้อผ้าอาภรณ์ขาวดี มีทั้งเทียนทองสีติดได้ มีทั้งฝ้าย
อ่อนไต้หมงคูลมีทั้งบั้งสีหน่วยตั้งไว้สวยรวยเคียรคาย ซินไซขว้างเหลือตาแหลมหน้าจั่ว
ปักไว้สี่แจเจ้า คูเอื่องงาของอาจจึงไปอาราธนา เอาอาจารย์เจ้าผู้ฉลาดมานั่งสาคคูนขวัญ ว่า
ศรีๆ มือนี้แม่นมือหมั้นให้เจ้าหมั้นปานหินผาแผ่น ให้เจ้าแก่นปานแทนผางวงผาจันทร์ ให้
เจ้าหมั้นปานสั้นเขาหลวงไกลลาศ ให้เจ้าหมั้นปานอากาศศูนย์ตะวัน ว่ามาเยอขวัญเจ้าเอย
นางข้าวจ้าวข้าวเหนียวก็ให้มาสามมือนี้วันนี้ ต้นเขี้ยวๆ ข้าวกำก็ให้มาสามมือนี้วันนี้ ต้นคั่วๆ
ข้าวหมากเขือ ก็ให้มาสามมือนี้วันนี้ ฮวงเผื่อข้าวป่องแอ้วและข้าวแวงงู สะพู่หรือมบัคหนีฮ
วงฮี ข้าวอ้วนน้อยข้าวควายเม็ดสายนั่นข้าวฮวงซ้าง เม็ดขวงน้นข้าวลวดเทียน ลายเวียนน้น
ข้าวหมาแห้งเฮาจึงแบ่งไว้ให้หมูไทยไกล ก็ให้มาสามมือนี้วันนี้ เอาแต่ข้าวกระเชิงฮวงหมุ่น
อูยอูน่นแม่นข้าวคองแดงเม็ดแดง น้นข้าวเลือดแฮด เม็ดแจบน่นแม่นข้าวเหนียงเป็ดเม็ดถีน้น
แม่นข้าวหมากคอก เม็ดคอกน่นข้าวมันหอม กินนัวแม่นข้าวปะลาด สะพาสร่วมแม่นข้าว
หมากโพ หอมพาโลข้าวฮวงซ้างเต็มไฮ่ ก็ให้มาสามมือนี้วันนี้ ว่ามาเยอขวัญข้าวเอย ให้เจ้า
มาจากปากมั่งคั่วลายให้เจ้ามาจากปากควายตัวเข้าง้อง ให้เจ้ามาจากปากซ้างคั่ววงโจง ให้เจ้า
มาจากปากกวางและกระต่าย ให้เจ้ามาจากปากซ้างพลายหลายวัน ให้เจ้ามาจากปากหมูขึ้น
และปูคาบ ให้เจ้ามาจากปากนกกระจิบและนกกระจาบ คามเจ้าคั่วบินหนีไป ให้เจ้ามาจาก
ปากนกเขาเขี้ยวคาบไป จับแคมเพียวแวะปลายพุ่ม ก็ให้มาสามมือนี้วันนี้ ให้เจ้ามาเต็มเอี้ยและ
เต็มเกล้า ให้เป็น เจ้าอยู่สวรรค์กินสิบปีอย่าให้บจกกลิบปีอย่าให้หลง ว่ามาเยอขวัญเอย ให้เจ้า

มาจากปากมั่งตัวอแดงให้เข้ามาจากปากแมงแดงตัวปีกอ้า กระจ่าขาดกระจบงแดงคันหลาว
 เหวงหักค้ำบ่าวัญเจ้าอย่าตกใจเคื่อนางเคื่ออิตองตุงเขาหลังแกว่ง ต้นอ้อยลำท้อขาก็ได้มานี้แล้ว
 อ้อยปาลำท้อแข่งก็ได้มานี้แล้ว คัมข้าวแข่งใส่พาวัญก็มาได้นี้แล้ว มีทั้งพลุพันและหมาก
 อ่อนมีทั้งกระจอนคู่หอมงาม ตามภาษาของโลก มีทั้งไก่ผู้โอดตัวท่อนกยูง มีทั้งไก่ผู้โอดตัว
 ท้อห่านบินย่านฟ้ากาญกึแหลวมัก มีทั้งเผือกหัวซันมีทั้งมันหัวช่องพี่น้องแวนหลายตายแวน
 มา ว่ามาเยอชวัญเอย ให้เจ้ามาอยู่พื้นแผ่นดินชนะอนเพียง เพ็นตักเจ้าไปคำอย่าให้เจ้าหัก เทสัถ
 กะลันอย่าให้เจ้าฟัง เทใส่คงอย่าให้เจ้าฟังบินหนี ให้เจ้าเคียงกันมาเหมือนคั้งพันสาต ให้เจ้า
 กวาดกันมาเหมือนคั้งเก้าสาวหนุ่ม ให้เจ้าค้อนกันมาเหมือนคั้งค้อมเงินเรียง เม็ดหนึ่งคักไป
 ทานทุกค้ำเข้าเหลือหลาย เม็ดหนึ่งคักไปซื้อควายตัวเขาซ้อง เม็ดหนึ่งคักไปซื้อน้องเก้ากำ
 เม็ดหนึ่งคักไปซื้อค้ำให้ค้ำเก้าหมั้น เม็ดหนึ่งคักไปซื้อค้ำให้ค้ำข้าวหมั้นมาเอีย เม็ดหนึ่งคัก
 ไปสู่เมียให้ค้ำเมียมาอยู่เสียดขาขย้าว เม็ดหนึ่งคักไปเอาผู้เฒ่าให้มาเล่าขานของ มาเยอชวัญขย้าว
 เอยเพ็นตักใส่คั้ง หยอกเจ้าอย่าได้บินหนี ให้เจ้ามาเลี้ยงชีวิตอินทรีย์ทั้งโลก บริโภคเลี้ยง
 พระพุทธศาสนาทุกค้ำเข้า ครอบต่อเท่าห้าพันวัสสาถ้ำเจ้าเทอญอะหัง โภชนะนั่งพิชชะคัง มะ
 มะ ชัยยะตุกะวัง ชัยยะมังคะละ ชัยยะมะหามังกุลอุอะมูมะมุตมา สะวาหะ ฯลฯ

คู่มือการสู่ขวัญข้าว

เมื่อขนข้าวขึ้นแล้ว บางคนก็สู่ขวัญในวันนั้นบางคนก็เอาวันหลัง ที่นิยมทำกันคือ
 วันจันทร์ วันพุธ วันพฤหัสบดี วันศุกร์ หรือวันอาทิตย์ก็ได้ ไม่นิยมทำกันวันอังคาร วันเสาร์
 วันจุม และวันเดือนดับ และวันสู่ขวัญข้าวนั้นให้อัญเชิญเอาข้าวขวัญ ที่เราเก็บใส่ขัน หรือ
 กระจบอไว้คั้งกล่าวมานั้นมาใส่พาวัญสู่ขวัญเสร็จแล้ว จึงเอาไปเก็บไว้ที่เดิม

สูตรขวัญข้าว

ศรีศรีมีอันนี้แม่นมีดี วันเสรมฐิ อมุตตโชคสิทธิโยคพร้อมลักขณา สัสสาฝูงข้าวกล้า
 คำเหล่านั้น แม่นข้าวจัน ฮวงขันนั้นแม่นข้าวหมากกอก คำขอกนั้น แม่นข้าวหมากเขือ
 เม็ดเจียนั้นแม่นข้าวปองแอ้ว ฮวงแผลวนั้นแม่นข้าวแขวงเม็ด ปูนนั้น แม่นข้าวปลาหลาย เม็ด
 อานั้นแม่นข้าวหมากโพธิ์ เม็ด โป้นั้นแม่นข้าวชี้ข้าง ข้าวช่วงและกาแสน เม็ดแจนนั้นแม่น
 ข้าวจ้าว แก่ฟ้านั้นแม่นข้าวหอมคอก สุกพอนั้นแม่นข้าวแม่ฮ้าง หอมอ้อยห้อยนั้นแม่นข้าว

จอมนาง ค้างกลางนั้นแม่นข้าวกำ เมีนอำทำนั้นแม่นข้าวจีง่า พ่อนายังจ่มหาเป็นข้าวปลุก แต่พร้อมนั้นแม่ข้าวแกงกิม ผนตคหิมยังป้งแก่ กอแผ่พร้อมแม่นข้าวขาวหลวง แม่นฮวงนั้นแม่นหิ้ว ลำคั่วนั้นแม่ข้าวกา เสิญให้เดินกันมาให้เหมิดคู้ท่งปากลำ ให้เดินหน้าเดินมาให้เหมิดให้ถ้วน ให้มามีวนกันอยู่ในกุ่มในกอง ให้ไหลนองกันมา เหมือนคังทรายไหลแล้ง ให้ไหลนองกันมาเหมือนคังแก่งเมืองหลวง กำซ่ายก็ให้ไหลมาเป็นปลา กำขวาก็ให้ไหลมาป่านน้ำ กำหน้าและกำหลังก็ให้ไหลหลังทั้งกันมาเหมือนคังน้ำ กลคามหาสมุทรมาตรว่าขวัญข้าวอยู่เมืองพวน และเมืองนาคก็ให้ในวันนี้มีนี้ ให้ฮั่นจั้นมาคังขวยตุ่น จุนพุนคังทรายมูลให้ไหลลงมาอย่าได้ขาด เป็นคังน้ำฟ้าฟาดลงมาฮ่าแผ่นดินธรณีกินสิบปีขาวปืออย่าได้บกกจก สิบบปีขาวปืออย่าได้ลง ข้าวสิบกก็ให้เป็นข้าวมาก ข้าวกาาก็ให้เป็นข้าวสาร ข้าวคักมือแลงก็ให้ยังเต็มแล้ว ข้าวคักมือซำก็ยังเต็มเฮีย เขาตักไปค้ำอย่าได้หัก เขาสักกาลันอย่าได้ฟ้ง เขาซิงใส่คังอย่าให้ยาก เขาต้อยสากและตีมอง อย่าได้สะทั้นย้ายใจแล้ว ให้เข้ามาเกี่ยวกันอยู่เหมือนนางเกี่ยวกล้า ให้เข้ามาเกี่ยวกันอยู่เหมือนคังเกล้าสาวหอม ให้เข้ามาตอมกันอยู่เหมือนคังตอมเงินเลียง มาตราว่าบุกลผู้ใดได้กินข้าวเหล่านี้ ขอให้อายุยืนฮ้อยเฮ็ดพันวัสสา ขอให้มึผญาปัญญาเหมือนคังจ้ำมโหด ขอให้มึใจอคใจเพียรเสมอนพระเคมีย์ กัดตามาตี อะหัง ปีคังนะ ซานามิ ฯ

อุกษัยามว่าด้วยการเพราะปลุก

1. การแหกนา โบราณท่านนิยมนิยมนิยมนาคำวันอาทิตย์ แหกนาหว่านวันจันทร์ ปีกตา แสก ปีกกอกแสก และค่านานิยมนิยมนิยมนาคำวันพฤหัสบดี ทำขวัญข้าววันอังคาร ให้เลี้ยงตาแสดก่อน แล้วจึงไถแสกนา ของเลี้ยงตาแสดนั้นแล้วแต่เจ้าของนาเคยปฏิบัติมา แต่ส่วนมากมักจะใช้ไข่ต้มสุก ที่ยังมีไข่เปลือกเปลือก เพราะเอาไข่ทลายไข่หลังเลี้ยงตาแสดแล้ว เหมือนไข่สูตรขวัญ ถ้าไข่เป็นน้ำ ทายว่า ปีนั้นน้ำจะท่วม ถ้าไข่เป็นผง ทายว่า ปีนั้นฝนจะแล้ง ถ้าไข่เน่าหรือมีกลิ่นหรือเป็นสีค้ำ ทายว่า ศัตรูพืชจะรบกวน ถ้าไข่งานทลายว่าทำนาจะได้ผลดี แสดถางไร่ สุมไร่ เอาวันศุกร์

2. วิธีปักตาแสด ให้เอาต้นกล้ามา 8 ต้น เอาขัน 5 มายกใส่หัว อธิษฐานถึงแม่โพสพ ให้มา ค้ำคุณ วางขันลงข้างตาแสด หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ปักกล้างแต่ละต้นให้ว่า ดังนี้ ปักต้นนี้พุทธรักษา ปักต้นนี้ธรรมรักษา ปักต้นนี้สงฆรักษา ปักต้นนี้แผ่นดินเสียให้กูได้ ปักต้นนี้แผ่นดินไฮ้ให้กูมี ปักต้นนี้ให้ไค้หมื่นมาเฮีย ปักต้นนี้ให้ไค้หมื่นเฮีย ปักต้นนี้ขวัญข้าวพันแล้ว

มาโฮม ครบ 8 ต้นแล้วเป็นอันว่าเสร็จพิธี

3. ปักตาแฮก หมายถึง การเอากล้าลงไปปักในไร่นาก่อนลงมือดำจริงๆ ท่านให้ตั้ง
จัน 5 (ดอกไม้ 5 คู่ เทียน 5 คู่) อธิษฐานทำงานเอากล้ามา 14 ต้น อธิษฐานถึงแม่โพสพ
ดังกล่าวและให้เอาต้นกล้าปักในนา (แบบค่านาปกติ) 14 ต้น แต่ให้ปักทีละต้นพร้อมกับเสก
มนต์ค่านา ดังนี้ “โฮ่นี้โฮ่น้ำข้าว นานี้เนาข้าวทุม ข้าวทุมให้กูมาเสกนาจุกเสก พญาให้กูมา
เสกโฮ่นจุกเสก ปักกอนี้ให้กูได้จัวแม่ลาย ปักกอนี้ให้กูได้ควายเขาซ้อน ปักกอนี้จักบิดดา
บอดให้บิบนหนี ปักกอนี้แมงคาโตฮื้ออ่ากข้าวให้บิบนหนี ปักกอนี้ให้ได้อ่องเก้าเก้า ปักกอนี้ให้
ได้ค้ำเก้าหมื่น ปักกอนี้ให้ฮวนข้าวหมื่นมาเฮีย ปักกอนี้ให้มานใหญ่ทอมาฮ้อย ปักกอนี้ให้
มานน้อยทอมาเฮลา ปักกอนี้ให้ได้เป็นเศรษฐี เพราะชายข้าว โอมสทุม” แล้วเสกต่อว่า โอม
สิทธิการ ปู้ข้าวเฮย ย่าข้าวเฮย มื้อนี้แม่นมือฮันต์ วันนีแม่นวันดี ถูกทางสี่บ่อฮอนเอื้อ
ข้าวเฮียสี่บ่อฮอนเกิด จักเอามือแฮกโฮ่นสี่บ่อฮอนกิน จักเอามือแฮกนาสี่บ่อฮอนไถลั โอม
ไชยะ วิรุพะทะ กก กอ คอ คค แล้วเป่าไปยังข้าวที่ปักแล้ว 3 ที ถ้านามีน้ำก็กวักน้ำสาต 3
ที เป็นเสร็จพิธี

4. วันปลูกพืช

1. วันอาทิตย์ เป็นแหงาฮากหัวดี ให้ปลูกพืชเป็นหัว เช่น จิง , ข่า, เผือก, มัน,
กระเทียม ฯลฯ
2. วันจันทร์ เป็นเครื่องค้ำยาวดี ให้ปลูกพืชที่เป็นเถาว์ เช่น แตงกวา, แตงโม, ฯลฯ
3. วันอังคาร เป็นใบค้ำคคคค คือ ให้ปลูกพืชที่ใช้ใบเป็นประโยชน์ เช่น หม่อน ฯลฯ
4. วันพุธ เป็นดอกบานบ่อเสร์้า คือ ให้ปลูกไม้ดอก เช่น มะลิ, พุทธรักษา, แด ฯลฯ
5. วันพฤหัสบดี เป็นหมากแต่เค้าเท่าเดิงปลาย ท่านให้ปลูกพืชที่ให้รวง เช่น ข้าว,
ข้าวฟ่าง ฯลฯ
6. วันศุกร์ เป็นเปลือกหนาเหลือแหล่ ท่านให้ปลูกพืชที่ให้ผล เช่น ส้มโอ, มะม่วง,
พุทรา, ละมุด, ลางสาต ฯลฯ
7. วันเสาร์ เป็นต้นแก่เหลือแต่ลำ โบราณท่านให้ปลูกไม้ขายต้น เช่น ยูคาลิปตัส,
ปอ ฯลฯ

มีบ่อยที่บางคนปลูกพืชไม่ค่อยได้ผล คคแต่ใบ แต่ผลไม่ค่อยมี บางคนมีผลคค

มาก ใบมีพอสสมควร บางคนมีผลคคแต่หล่นก่อนเวลาอันควร อาจจะเป็นที่ดูแลไม่ถูกวิธี ไม่มี

ความรู้ทางด้านเกษตรที่ชัดเจน หรือถกษณ์ยามในการเพราะปลูกอาจจะมีส่วนสัมพันธ์อยู่ด้วยก็ได้ ขอท่านผู้อ่านจงเอาไปทดลองดูเถิด

5. คาตากันบังกันปู

การที่เราเอายารีด ไปฉีดบัง ฉีดปูนั้น ทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และเป็นอันตรายต่อคน และสัตว์ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมที่ดี ทำลองเอาคาตากันบังท่านไปใช้ดู คือ

๑๑ ๒๒ ๓๓ ๔๔ ๕๕ ๖๖ ๗๗ ๘๘ ๙๙ ๐๐
๐๑ ๒๒ ๓๓ ๔๔ ๕๕ ๖๖ ๗๗ ๘๘ ๙๙ ๐๐

เขียนใส่ใบตาล หรือใบลาน เอาไม้ไผ่เหลาผ่าหัวใส่คาตากไว้ แล้วเอาไปเสียบไว้ใน

4 มุม ของไร่นา (4 มุมคันแททุกไร่หน้าดินักแล)

คาตากันน้ำหมา (แห่) ข้าวปลูก

ให้ตั้งคายนัน 5 (คอกไม้ขาว 5 คู่ เทียน 5 คู่) เทียนจุดทำน้ำมันต์ 1 เล่ม ตักน้ำใส่ภาชนะจะหมา (แห่) ข้าวปลูกนั้น ให้เอาผ้าขาวม้าพาดบา ยกขึ้น 5 ชั้นว่า พุทธะบูชา, รัมมะบูชา, สังฆะบูชา แล้วปลงขันลงไว้ที่สูง จุดเทียนน้ำมันต์ (เทียนอะไรก็ได้) แล้วเอาเทียนหยดใส่น้ำในอ่างหมาข้าวปลูกพร้อมกับสวดว่า นโม ตัสสะ ฯลฯ 3 จบ แล้วเสกคาตากว่า

สักกัตวา พุทธระตะนัง โอสถัง อุตตะมัง ะรัง หิตัง เทวะมนุสสานัง พุทธระเตเชนะ โสตติยา นัสสันตูปัทวะวา สัพเพ ทุกขา วุประสะเมนตุ เต

สักกัตวา รัมมะระตะนัง โอสถัง อุตตะมัง ะรัง ปริพาหุประสะมะนัง รัมมะเตเชนะ โสตติยา นัสสันตูปัทวะวา สัพเพ ะยา วุประสะเมนตุ เต

สักกัตวา สังฆะระตะนัง โอสถัง อุตตะมัง ะรัง อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง สังฆะเตเชนะ โสตติยา นัสสันตูปัทวะวา สัพเพ โรคา วุประสะเมนตุ เต

ใช้คาตากันด้วยความเคารพเชื่อมั่น ข้าวไม่เป็นขั่ว ไม่เป็นเพลี้ย แลฯ

การเกี่ยวข้าว

1. มือเกี่ยวข้าว ให้เกี่ยววันจันทร์หรือวันพฤหัสบดี ลงมือได้เวลาเที่ยงวันเป็นต้นไป
หันหน้าไปทางทิศตะวันออก
2. คาถาเกี่ยวข้าว นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ 3 จบ
แล้วให้พนมมือยกเกี่ยวขึ้นใส่หัวแล้วว่าคาถา ภะสะพะ โภชะนัง มะหาลาภัง สุขัง โทศุ 3
จบ แล้วจึงลงมือเกี่ยวข้าว ก่อนเกี่ยวให้เอาดอกพุดน้อย หรือดอกไม้อื่นก็ได้ แต่ให้เป็นสีขาว
5 คู่ ใส่ขัน เอาแพพาดบ่านั่งต่อหน้าตาแฮก ยกขัน 5 นั้นขึ้นแล้วว่า “อุคาสะ ผู้ข้าขออนุญาต
บาคำ คุณตาแฮก คุณแม่โพสพ มือนี่มือดี ขออนุญาตตัดต้นข้าว อยได้ตกอย่าได้หล่น นก
น้อย และฝูงหนู มวลสัตว์ร่อยไต่มาบังเบียด อุอะ มุมะ มุลมา” ผู้ข้าขอเกี่ยวไ้ (แปลงที่เกี่ยวข้อง
นั้นก่อน แล้วจึงเกี่ยว
3. การเสียดาน การทำลานข้าวให้ทำวันพุธ หรือวันเสาร์ เริ่มเวลาเช้า เลือกเอาที่
ค่อนข้างสูง สำหรับการทาลานนั้นวันไหนก็ได้
4. การตั้งลอมข้าว ขนข้าวขึ้นลานให้ทำวันพฤหัสบดี เวลาเที่ยงวัน แต่งขัน 5 ไป
เชิญจากจุดที่เราเกี่ยวครั้งแรกนั้น 7 ฟ่อนมา ให้พ่อบ้านหรือแม่บ้านเป็นคนทำก็ได้ คำอันเชิญ
ให้ว่า นะโม ฯลฯ 3 จบ แล้วให้ว่าคาถา 3 จบ ดังนี้
“ปัญจะ พิชา หะทะยัง สะหุม” แล้วจึงขนข้าวไปใส่ลานได้ ให้แยกฟ่อนข้าวที่เกี่ยวข้อง
ครั้งแรกออกไว้ สำหรับปลงข้าวในวันเคาะ (นวด) ข้าว
5. เอาข้าวขึ้นเล้า
 1. เอาข้าวขึ้นเล้า นิยมทำวันจันทร์ พฤหัสบดี ศุกร์ เวลาบ่าย 3 โมง ถึงบ่าย 5
โมง
 2. วิธีทำ
 1. เอาเทียน 5 คู่ ดอกไม้ 5 คู่ ใส่ขัน
 2. กระบุงเปล่า 1 ใบ
 3. หาดิน หรือกระบอกลใส่ข้าว (ขวัญข้าว) 1 อัน
 4. พ่อบ้าน หรือหัวหน้าครอบครัวเอาผ้าขาวม้าพาดเฉียงบ่า ถือกระบุง และ
ขันดอกไม้พร้อมทั้งขันหรือกระบอกลสำหรับใส่ขวัญข้าว ไปยังลานข้าว

5. ว่าคาถาเรียกขวัญข้าว เมื่อไปถึงลานข้าว และได้เวลาแล้ว พ่อบ้านเอาผ้าข้าวม้าเวียงบ่า นั่งคุกเข่าหรือนั่งยองๆ ก็ได้ ไม่ต้องกราบหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ยกขึ้น 5 ขึ้น ว่า นะโม ๑๗ 3 จบ แล้วให้ว่าคาถาเรียกขวัญข้าว ดังนี้ว่า “อุกาสะ อุกาสะ ผู้ข้าขอโอกาส ราชราคุณแม่โพสพให้เมื่ออยู่เล่า คุณขวัญข้าวให้เมื่ออยู่ฉาง ะสะพะ โภชนัง มะหาลักัง สุขัง โหตุ”

แล้วเอาขันหรือกระบอกรที่เตรียมไว้ไปตักขวัญข้าวขึ้น ตักเอาขวัญข้าวใส่กระบุง อุ้มเดินกลับบ้าน เอาขึ้นเล่าไปวางไว้บนซื่อด้านหลังสุดตรงข้ามกับประตูเข้าเล่า หาอะไรครอบไว้เพื่อไม่ให้หนู หรือนกไปกินได้ ข้าวที่เก็บไว้ นั่นคือ “ขวัญข้าว” ซึ่งเราจะต้องเอามาผสมกับข้าวปลูก เพื่อทำพันธุ์ในปีต่อไป

6. การเปิดเล่าเอาข้าวมากิน

ตามที่โบราณอีสานนิยมกัน เมื่อมีการขนข้าวขึ้นเล่าแล้วเขาจะแยกเอาบางส่วนใส่กระสอบ หรือใส่กระเชอเอาไว้ สำหรับดำกิน ะให้พอกินถึงวันเปิดเล่า คือเมื่อเอาข้าวขึ้นเล่า และสูงขวัญเสร็จ คนโบราณจะปิดเล่าข้าวไว้ แต่การเปิดเล่าข้าวขึ้นนั้น คนในภาคอีสานนิยมเปิดเล่า ตักกินข้าวเดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำ หรือวันมงคลอื่นๆ ทั้งนี้แล้วแต่ท้องถิ่นนิยม คาถาเปิดเล่า ตักข้าวมากินว่าดังนี้

1. ตั้งนะโม ๑๗ 3 จบ
2. ให้เสกคาถาว่า

“อมแม่เจ้าโพสพ ผู้เป็นเจ้าของขวัญข้าว ขนมาเล่ามาเย็บ ถึงฤดูเดือนตักกินข้าวแล้ว ขอให้แม่แก่นแก้วอย่าได้ตกใจ ผู้ข้าตักกินทานอย่าได้บ่ก ผู้ข้าจกกินทานไปอย่าได้เสียง ขอให้มืออยู่เลี้ยงเหลื่ออยากเหลื่อกิน มา จะโย มา ะโย มัยหัง มา จะ โกจิ อุปีทพะโว ัญญะระนานิ เม ปะวัสสันตุ ธนัญชะยัสสะ ยดา มะเร ะสะพะ โภชะนัง มหา ลากัง สุขัง โหตุ” ว่า 3 จบ แล้วตักไปกินไปจายได้

คาถาหมาข้าว

สุ รุ รุ กัตตัง ภัพพา ภัพพัว รานพระ รานปานะ โภชนะ อุทะกัง วาวัง คัมพุลานิ ปะริปริทานิ สัพพะกาลัญจะ ภิชโยโส เสกใส่หมาข้าวหนึ่งหรือหุงกิน ท่านว่ากินบ่อบก จกลงบ่อดลง สุขภาพร่างกายของผู้กินก็จะดีไปด้วย

มือเอาข้าวขึ้นแล้ว

เอาข้าวขึ้นแล้วควรเว้นวันเสาร์ ส่วนเดือนนั้นเดือนไหนก็ได้ แต่โบราณท่านถือข้างขึ้นข้างแรม ดังนี้

ข้างขึ้น

ถ้าขึ้น 1-8-9-10 ค่ำ ฆีช่วยกิน 1 คน บ่อศีแล

ถ้าขึ้น 2-3-4-5-7-12-14-15 ค่ำ เป็นวันปลอด คือเอาข้าวขึ้นแล้วเกิด คีแล

ถ้าขึ้น 6-11 ค่ำ ฆีช่วยกิน 3 คน บ่อศีแล

ถ้าขึ้น 13 ค่ำ ฆีช่วยกิน 2 คน บ่อศีแล

ข้างแรม

ถ้าแรม 1-2-3-4-9-13-14-15 ค่ำ เป็นวันปลอด คือเอาข้าวขึ้นแล้วเกิด คีแล

ถ้าแรม 5-6 ค่ำ ฆีช่วยกิน 3 คน บ่อศีแล

ถ้าแรม 7-8 ค่ำ ฆีช่วยกิน 4 คน บ่อศีแล

ถ้าแรม 10-11-12 ค่ำ ฆีช่วยกิน 2 คน บ่อศีแล

“นิทานตำนานข้าว”

นิทานที่ได้บอกเล่าสืบต่อกันมามีหลายประเภท เช่น นิทานเกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญ นิทานอธิบายเหตุเกี่ยวกับการเกิดปรากฏการณ์ธรรมชาติ ทางภูมิศาสตร์ หรือนิทานทรงเครื่อง ได้แก่ นิทานขบขัน ตลก และหยาบโหล่น ส่วนนิทานตำนานข้าวเป็นนิทานอธิบายเหตุ เพราะเป็นเรื่องการเกิดข้าวจากความเชื่อของชาวอีสาน เชื่อว่าอำนาจ หรือธรรมชาติ เทพครุฑ ฤๅษี เทวดาเข้ามาเกี่ยวข้องกับเกิดข้าว ข้าวเป็นพืชศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องเคารพบูชา ความเชื่อ ความศักดิ์สิทธิ์ของข้าวทำให้เกิดพิธีกรรมเกี่ยวข้องกับข้าว เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่น ตำนานข้าวที่นำเสนอได้จากการศึกษาพิธีกรรมสู่ขวัญข้าว ขณะทำพิธี ผู้ทำพิธีใช้ทำนองสวดขับลำนำเรื่องราวนิทานตำนานข้าว ผู้ร่วมพิธีได้ฟังเกิดความสนุกสนานและเป็นคติเตือนใจในการปฏิบัติต่อข้าว นิทานตำนานข้าวของชาวอีสาน จากหลายๆ เรื่องท้องถิ่นสรุปได้ดังนี้

นิทานข้าวสำนวนที่หนึ่ง

นิทานข้าวเรื่องทีหนึ่ง กล่าวถึงสมัยชมพูทวีปที่เชื่อกันว่าเขาพระสุเมรุเป็นหลักของโลกบนยอดเขาเป็นที่สถิตแห่งพระเจ้า ได้แก่ พระศิวะ พระวิษณุ พระอินทร์ พระพรหม

ส่วนในเบื้องล่างของเขาพระสุเมรุเป็นเมืองบาดาลอันเป็นอาณาจักรของพญานาค (เป็นสัตว์อันเกิดจากจินตนาการของมนุษย์ ประเภทเดียวกันกับหงส์และครุฑ) พญานาคมีอิทธิฤทธิ์มากสามารถจำแลงแปลงกายเป็นคนได้เมื่อขึ้นมาจากเมืองบาดาล ต่อมามีการเล่าว่าในอุทยานของพญานาคนั้นมีข้าวเกิดขึ้นเอง ข้าวในสมัยนั้นมีกอสูงใหญ่ ข้าวต้นหนึ่งๆ มีขนาดเจ็ดกำมือมนุษย์ และเมล็ดข้าวมีขนาดใหญ่เท่าผลมะพร้าว มีความยาวถึงห้าคืบ มีสีเงินขวงกลิ่นหอมรสหวานราวกับมะพร้าวและนมโค ในครั้งนั้นมีหญิงหม้ายคนหนึ่งไม่มีบุตร แม้จะได้แต่งงานถึงเจ็ดครั้ง นางเป็นคนยากไร้ไม่มีมีดพร้าสำหรับผ่าเมล็ดข้าวอันใหญ่โต จึงใช้วิธีทุบโดยไม่กานเมล็ดข้าวแตกกระจายบางส่วนไปตกบนภูเขาเป็น “ข้าวไร่” หรือ “ข้าวคอย” บางส่วนไปตกในน้ำกลายเป็นข้าวนาครี ส่วนนี้ได้ชื่อว่า “นางโพสพ” นางโพสพมีความน้อยใจที่หญิงหม้ายทุบเช่นนั้น จึงหนีไปอยู่ถ้ำในป่า ทำให้มนุษย์ไม่มีข้าวกินถึงหนึ่งพันปี ต่อมาลูกเศรษฐีหลงทางไปในป่านั้น แต่โชคดีไปพบปลาแห้ง (ปลาที่เหมือนปลาช่อนแต่มีขนาดเล็กกว่าปลาช่อน) ซึ่งอาศัยอยู่กับนางโพสพ จึงได้พาลูกเศรษฐีไปไหว้ นาง ลูกเศรษฐีกราบอ้อนวอนให้นางคืนสู่เมืองมนุษย์ นางทนอ้อนวอนไม่ไหวก็กลับมาเลี้ยงชาวโลกอีก ลูกเศรษฐีรู้สึกในบุญคุณของนางโพสพอย่างยิ่ง ได้ชักชวนให้มนุษย์ยกย่องนางถือเป็น “เจ้าแม่” เสมือนเป็นเทพธิดาองค์หนึ่ง อยู่มาอีกพันปีมีชายโลกมาผู้หนึ่งสร้างยุ้งฉางเก็บข้าวไว้กินแต่ผู้เดียวไม่แบ่งปันให้ผู้อื่น แม่โพสพโกรธจึงหนีกลับไปอยู่ถ้ำอีก ทั้งมนุษย์ให้อดตายเป็นหลายร้อยปี เทวดามองเห็นความทุกข์ยากของมนุษย์ จึงอ้อนวอนให้แม่โพสพกลับคืนมาโปรดมนุษย์อีกพร้อมกันนั้นสอนให้มนุษย์รู้จักนับถือข้าวคู่เดียวกับศาสนา จึงเกิดมีประเพณีเลี้ยงแม่โพสพสืบมาจนถึงปัจจุบัน

ตำนานข้าวเรื่องที่สอง

ชาวนารู้การเกิดข้าวว่า เดิมที่มีฤาษีมหากระสาย โภคิ บำเพ็ญตะบะแก่กล้าอยู่ในป่าแห่งหนึ่ง วันหนึ่งมีลมพัดอย่างแรงพาเอาเมล็ดข้าวสาธิตระจัดกระจายมาตกที่หน้าคันทฤกษีบริเวณภูเขาและริมฝั่งสระน้ำ เมล็ดข้าวสาธิตเกิดเป็นต้นข้าวออกรวมมากมาย พระฤาษีได้แต่คิดสงสัยอยู่ในใจเฝ้าดูด้วยความแปลกใจ พออย่างเข้าฤดูหนาวข้าวสาธิตก็แก่จัด พระฤาษีรู้สึกว่ผลไม้มีกลิ่นหอมนัก แต่ไม่กล้านำไปบริโภคเพราะกลัวจะมีพิษ พระฤาษีเฝ้าดูหล่นกกาที่มาหาอาหาร ถ่านกกากินได้คนเราก็กินได้เช่นเดียวกัน เมื่อเป็นคั้งนั้นมนุษย์คงไม่อดอยาก วันหนึ่งมีฝูงนกกระจาบลงมาหากินเมล็ดข้าวสาธิตจนอิ่มหนา พระฤาษีจึงได้นำเมล็ดข้าวสาธิตไปแจกจ่ายให้ผู้คน จนเป็นคำกล่าวเล่าสืบต่อกันว่าพระฤาษีคือผู้สร้างเมล็ดข้าวสาธิตให้แก่มนุษย์สืบมา

นิทานข้าวสำนวนที่สาม

นิทานข้าวเรื่องที่สามที่ชาวนาเล่าสืบต่อกันมา เป็นตำนานข้าวที่ชาวนารู้จักกันแพร่หลายในหมู่บ้าน เพราะผู้ทำพิธีสู่ขวัญได้เรียกขวัญข้าวกล่าวถึงพระแม่โพสพเดิมที่เป็นนางฟ้าอยู่บนสวรรค์มีพระนามว่า “นางสาวเทวี” นางเป็นสนมเอกของพระอินทร์ มีผิวพรรณเป็นทองกลิ่นกายหอมเหมือนเกสรดอกไม้ นางจึงรับหน้าที่เป็นเทพธิดาผู้รักษาสวนสวรรค์สำหรับเก็บดอกไม้ไปถวายพระอินทร์นำไปบูชาพระรัตนตรัยในวันพระ 8 ค่ำ และ 15 ค่ำ อยู่มาวันหนึ่งเป็นวันพระ นางสาวเทวีก็เข้าไปในสวนดอกไม้ เลือกเก็บดอกไม้ใส่พานไปถวายพระอินทร์ตามปกติ พระอินทร์ได้พิจารณาเห็นผิวพรรณเศร้าหมองจึงกล่าวแก่นางสาวเทวีว่า “นางนี้กำลังจะหมดบุญที่บันดาลให้นางได้เกิดมาเป็นนางสวรรค์ ขอให้นางเร่งแสวงบุญใหม่โดยเร็ว มิฉะนั้นนางก็ไม่ได้อยู่บนสวรรค์ต่อไป” เมื่อนางสาวเทวีได้ฟังคั่งนั้นนางมิได้ตกใจ นางถามพระอินทร์ว่าจะให้นางทำอะไร พระอินทร์จึงว่าเมื่อสมัยนางสาวเทวีเป็นมนุษย์เคยบริจาคผ้าผ่อนแพรพรรณแก่ชาวโลกบุญจึงส่งให้นางเกิดมาเป็นนางฟ้ามีผิวเป็นทองและบัดนี้บุญนั้นกำลังจะหมดสิ้นไป จึงขอให้นางลงไปแสวงบุญเสียใหม่ แต่การลงไปครั้งนี้ขอให้นางบริจาคเนื้อหนังมังสาให้แก่ชาวโลกผู้คอยอยากเมื่อเขาได้กินเนื้อหนังของนางแล้วจักมีอายุยืนนาน นางสาวเทวีได้ฟังคั่งนั้นก็ขอลาพระอินทร์มาเก็บดอกไม้ในสวน แล้วจึงเหาะลงมายังโลกมนุษย์ตรงไปยังป่าหิมพานต์อันเป็นที่อยู่ของฤาษีมหากระไลย์โกฏิ เพื่อให้พระฤาษีช่วยเหลือนาง แต่ในขณะที่เหาะลงไปในนั้นพระฤาษีกำลังเข้าฌานและหลับตาอยู่ ซึ่งโดยปกติพระฤาษีจะนั่งหลับตาและลืมตาปีละครั้งเมื่อดอกไม้ในป่าหิมพานต์บาน แต่ถ้าลืมตาก่อนนั้นไฟจะลุกออกจากดวงตาไหม้ป่าหิมพานต์หมด พวกเทพดาอสูรคนธรรพ์จึงเรียกว่า “พระฤาษีตาไฟ” ในขณะที่นางสาวเทวีเหาะลงไปในนั้น พระฤาษีกำลังเข้าฌาน นางจึงเหาะเวียนขวาทำความเคารพสามรอบ แล้วจึงนำดอกไม้ไปวางที่หน้าพระฤาษี คิ้วกลิ่นหอมของดอกไม้ทำให้พระฤาษีแปลกใจและลืมตาขึ้น ทันใดนั้นเกิดเป็นไฟบรรลัยกัลป์ลุกออกจากดวงตาพระฤาษีเผาไหม้นางสาวเทวีเป็นเถ้าถ่านไป ณ ที่นั้น พระฤาษีเกิดความสงสัยและชุนนางขึ้นมาใหม่ แต่ปรากฏเกิดเป็นต้นข้าวแตกดอกออกใบมีเมล็ดเพียงเมล็ดเดียวเท่าลูกฟัก สร้างความแปลกใจให้พระฤาษีเป็นอันมาก เพราะลืมตาครั้งแรกเห็นเป็นผู้หญิง ฝ่ายนางสาวเทวีซึ่งมิได้ตายพระนางเป็นเทพธิดา นางเห็นพระฤาษีงงงั้นเช่นนั้น จึงคืนร่างเดิมแล้วทำให้ฟังพร้อมทั้งขอร้องให้พระฤาษีช่วยเหลือ เพื่อนางจะอุทิศกายให้เป็นอาหารแก่ชาวโลก พระฤาษีได้ฟังมีความยินดี แต่เห็นว่าเมล็ดข้าวนี้ใหญ่โต จะต้องทำให้เล็กลง นางสาวเทวีก็ยินยอม แล้วจึงคืนร่างเป็นต้นข้าวคั้งเดิม พระฤาษีจึงตั้งจิตอธิษฐานด้วยบารมีใช้ไม้เท้าตีเมล็ดข้าวจนแตกกระจาย กลายเป็นเมล่งเฒ่าบิน

ไปตกกระจายทั่วฟ้า มนุษย์จึงเก็บเอาไปทำพืชพันธุ์ และให้ความเคารพแม่โพสพเป็นประจำทุกปี

แนวคิดที่ได้จากนิทานตำนานข้าว

แนวคิดที่ได้จากนิทานตำนานข้าวทั้งสามสำนวนที่ปรากฏที่แนวคิดหลักและแนวคิดรอง แนวคิดหลักชี้ให้เห็นการเกิดข้าว ข้าวเกิดมาจากอำนาจศักดิ์สิทธิ์ของพระอินทร์ นางฟ้า ฤาษี บทบาทของพระอินทร์ ฤาษี ชาวอีสานรู้จักดีจากนิทานชาดกและนิทานพื้นบ้านหลายๆ เรื่อง บางภพพระอินทร์คอยช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนทุกข์ยาก ให้ผู้ขอพรคลายความวิตกกังวลในจิตใจได้ ในนิทานเรื่องข้าวพระอินทร์มีบทบาทปกครองสวรรค์และโลกมนุษย์ ทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดการเวียนว่ายตายเกิดของนางเทพธิดาสวเทวี นางเทพธิดาสวเทวีเป็นทายาทแห่งสวรรค์ พระอินทร์และพระฤาษีมีส่วนสร้างนางให้ลงมาเวียนว่ายตายเกิดในเมืองมนุษย์ภพหนึ่งของนาง ได้เกิดเป็นต้นข้าวหล่อเลี้ยงชีวิตมนุษย์โลก ดังนั้นข้าวจึงเป็นพืชพันธุ์ที่มาจากสวรรค์ ความคิดในนิทานตำนานข้าวชี้ให้เห็นการปฏิบัติต่อข้าวที่ไม่สมควรอยู่สองกรณี คือ ในยุคเมล็ดข้าวที่มีลักษณะใหญ่โตเท่าผลมะพร้าวและมีกลิ่นหอมรสหวาน หลุมหม้ายไม่มีเม็ดพร้าวทำให้เมล็ดข้าวเล็กลง ได้ใช้ไม้ทุบตีเมล็ดข้าวให้แตกกระจาย ข้าวมีชีวิตจิตใจเช่นเดียวกับมนุษย์มีความรู้สึก โกรธและน้อยใจที่หลุมหม้ายทำเช่นนั้น จึงหนีมนุษย์ไปอาศัยอยู่ในถ้ำไกลๆ บันดาลให้มนุษย์เกิดความอยากขาดแคลนข้าว การปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมกับข้าวอีกอย่างหนึ่ง คือ การขาดจริยธรรมมีความโลภมากไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เก็บข้าวไว้กินคนเดียว อย่างที่เศรษฐีผู้ที่มีความตะกละโลภมากได้ปฏิบัติต่อข้าว โดยสร้างยุ้งฉางเก็บข้าวไว้กินนานๆ แต่ผู้เดียว ไม่ให้ใครหยิบยืมข้าวในสภาวะขาดแคลนข้าว แม่โพสพโกรธการกระทำของเศรษฐีนี้กลับไปอยู่ในถ้ำทิ้งให้มนุษย์อดตายเป็นหลายร้อยปี

ความสำคัญนิทานตำนานข้าว

นิทานตำนานข้าวของชาวอีสานได้ชี้ให้เห็นการปฏิบัติต่อข้าวต้องกระทำด้วยความเคารพบูชาแม่โพสพผู้เป็นเทพธิดาข้าวจะทุบตีให้เจ็บปวดหรือทำร้ายด้วยวาจาหยาบคาย เป็นชวานาที่ตระหนี่ไม่แบ่งปันข้าวกับคนที่ยากไร้ ผลกรรมที่ได้รับจากการกระทำคือ ความอดอยาก ผลผลิตข้าวไม่อุดมสมบูรณ์ นิทานตำนานข้าวได้สร้างสำนึกให้ชวานาปฏิบัติต่อข้าวไว้หลายระดับ คือ พิธีกรรมการผลิตและข้อห้าม (ละล้า) ในการบริโภค พิธีกรรมขั้นตอนการผลิตที่สำคัญ เช่น การเลี้ยงคาแขก การเลี้ยงพระภูมินาก่อนทำนา หรือการทำพิธีย้ายแม่ธรณี

ก่อนการตีข้าว และการสู่วัชข้าว จุดมุ่งหมายของพิธีกรรมทำเพื่อบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น
ผีตาหลอก พระภูมินา แม่ธรณี แม่โพสพ

ข้อห้าม (ละลา) ชาวนาทำเพื่อให้การบริโภคเกิดประโยชน์สูงสุดเกิดความอุดม
สมบูรณ์ข้อห้ามด้านการบริโภค ชาวนาหลายท้องถิ่นปฏิบัติต่อข้าว เช่น เมื่อข้าวหกห้ามใช้เท้า
เหยียบ เมื่อกินข้าวอมให้ยักมือไหว้ ห้ามค่าแม่โพสพข้อห้ามเหล่านี้ทำให้เกิดผลดีในการทำนา
กล่าวโดยสรุปแนวคิดเรื่องการปฏิบัติต่อข้าวในตำนาน เป็นสิ่งปรากฏจริง แสดงถึงพฤติกรรม
ทางกาย วาจา ใจ ที่ชี้ให้เห็นบุญคุณของข้าว โดยอาศัยความศักดิ์สิทธิ์สร้างแรงจูงใจ
ให้เคารพและศรัทธา พร้อมกำหนดแบบแผนพฤติกรรมการบริโภค และพฤติกรรมการผลิต
เพื่อให้ขวัญและกำลังใจ ตลอดจนให้มีการใช้ทรัพยากรสำคัญอย่างคุ้มค่าและที่สำคัญที่สุด คือ
การป้องกันการเอารัดเอาเปรียบเห็นแก่ตัวในกลุ่มชาวนา นิทานตำนานข้าวจึงเปรียบเสมือน
พลังศีลธรรมของชุมชนเกษตรกรรม

(ประสพสุข ฤทธิเดช. “นิทานตำนานข้าว” หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น. กันยายน 2553 : 17)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง

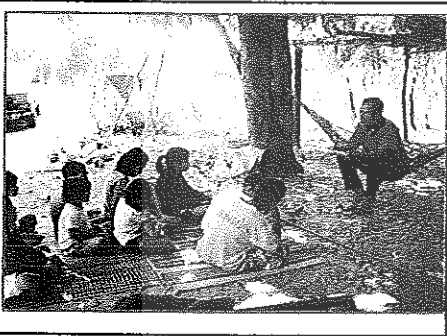
ประวัติส่วนตัวภูมิปัญญาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติส่วนตัวภูมิปัญญาท้องถิ่น

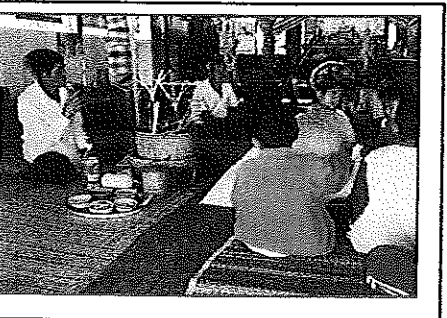
นายบุญถิ่น สุบัติคำ เกิดวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2490
ที่อยู่ 4 ม.4 โลกกลาง ต.หนองโก อ.บรบือ มหาสารคาม
เจ้าของชุดความรู้ ประวัติหมู่บ้าน อดีตผู้ใหญ่บ้านกว่า 20 ปี
เป็นผู้มีความสามารถในการปกครอง สอนเสริมธุรกิจ
พอเพียงใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนบ้านโลกกลาง

นายฮวด วงศ์สุวรรณ เกิดวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2482
ที่อยู่ 7 ม.4 โลกกลาง ต.หนองโก อ.บรบือ มหาสารคาม
เจ้าของชุดความรู้ ประเพณีที่คงอยู่และประเพณีที่สูญหาย
เป็นผู้มีความรู้เรื่องการปลูกกล้วย เรื่องประเพณีประจำปี
ของหมู่บ้าน

นางทองดี วงศ์สุวรรณ เกิดวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2482
ที่อยู่ 7 ม.4 โลกกลาง ต.หนองโก อ.บรบือ มหาสารคาม
เจ้าของชุดความรู้ ประเพณีที่คงอยู่และประเพณีที่สูญหาย
เป็นผู้มีความรู้เรื่องการปลูกกล้วย เรื่องประเพณีประจำปี

นายเลิศ สุบัติคำ เกิดวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2489
ที่อยู่ 21 ม.4 โลกกลาง ต.หนองโก อ.บรบือ มหาสารคาม
เจ้าของชุดความรู้ การสู่ขวัญข้าว การสู่ขวัญนาค คอนต่าปู่
เป็นผู้รอบรู้พิธีกรรมในชุมชน ความมานะอดทน

นายเคน วงศ์สุวรรณ เกิดวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2486
ที่อยู่ 49 ม.4 โลกกลาง ต.หนองโก อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
หัวหน้าอสม.ประจำหมู่บ้าน เจ้าของชุดความรู้ ญุศะเหวด
การประดิษฐ์ดอกไม้ มีความสามารถอบรมสั่งสอนให้รู้จักคิด

นายกานต์ ชันมะณี เกิดวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2514
ที่อยู่ 37 ม.4 โลกกลาง ต.หนองโก อ.บรบือ มหาสารคาม
สอบต.เจ้าของชุดความรู้ มวยไทย(กรมมวย)จากนักมวยมาเป็น
ครูฝึกซ้อม สร้างนักชก ทำให้มีรายได้ อาชีพ และเป็น
แบบอย่างที่ดีของเขารชน เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูง

นายศุภภัทร แสตนวงศ์ เกิดวันที่ 4 ตุลาคม 2535
ที่อยู่ 41 ม.4 โลกกลาง ต.หนองโก อ.บรบือ มหาสารคาม
เจ้าของชุดความรู้มวยไทย เริ่มชกมวยตั้งแต่ชั้น ป.4 ค่าตัว
150 บาท ปัจจุบันเป็นนักมวยเวทีลุมพินี ราคาค่าเงินค่าตัว
12,000 บาท เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความขยัน อดทน
การมีระเบียบวินัย แรงจูงใจเรื่องรายได้ อาชีพ

นางลี ชันมะณี เกิดวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2493
ที่อยู่ 20 ม.4 โลกกลาง ต.หนองโก อ.บรบือ มหาสารคาม
เจ้าของชุดความรู้เรื่องการเกี่ยวข้าว เสริมธุรกิจพอเพียง เป็นแบบ
อย่างที่ดีของการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย ขยัน อดทน มองเห็น
ความสำคัญของอาชีพทำนาที่ควรค่าเรียนรู้และอนุรักษ์

นายเสริมยน เสนานิคม เกิดวันที่ 27 มีนาคม 2489
 ที่อยู่ 12 ม.4 โคกกกลาง ต.หนองโก อ.บรบือ มหาสารคาม
 เจ้าของชุดความรู้เรื่อง คำนานการกำเนิดข้าว และนิทานธรรมะ
 นางสะอาด เสนานิคม เกิดวันที่ 30 ธันวาคม 2489
 เจ้าของชุดความรู้เรื่อง คำนานพระแม่โพสพ พิธีปลงข้าว
 แบบอย่างที่ดีของการปฏิบัติตน เป็นผู้นำการชำระ
 พระพุทธศาสนา และพิธีต่าง ๆ ในวันสำคัญของชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก จ
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณสุรางค์ เพ็ชรทอง

ด้วยนางจิรภัศ ขานหู่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๓๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สติติ การวัดและประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกริญศักดิ์ ไพโรวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณถวัลย์ สุวรรณบุญ

ด้วยนางจิรภัศ ขานใหญ่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๑๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สติติ การวัดและประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ ไพโรวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณสังคม นนตรี

ด้วยนางจิรภัศ ขานหู่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๓๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้าน การวัดและประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ ไพวรธรรม)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๓๒ - ๕๔๓๘

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐

ที่ บว.ว ๐๑๐๓/๒๕๕๔

วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิธร เซาวรัตน์

ด้วยนางจิรภัศ ขานหู่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๓๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.วิสุทธิ เวียงสมุทร

ด้วยนางจิรภัส ขานอยู่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๓๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านการวัดและประเมินผล ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.นิคม ชมภูหลง

ด้วยนางจิรภัศ ขานใหญ่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๑๒๑๐๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน คุณบุญดิน สุบัติคำ

ด้วยนางจิรภัส ขานหู่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๓๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๕๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน คุณชวค วงศ์สุวรรณ

ด้วยนางจิรภัส ขานใหญ่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๓๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน คุณทองดี วงศ์สุวรรณ

ด้วยนางจิรภัศ ขานอยู่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๓๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ ไพรวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๕๓๘

ที่ ศท ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน คุณอาจ เสนานิคม

ด้วยนางจิรภัศ ขานหู่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๑๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ โพรวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน คุณเสมียน เสนานิกม

ด้วยนางจिरภัส ขานอยู่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๓๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ ได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ ไพรวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน คุณเลิศ สุบัติคำ

ด้วยนางจิรภัศ ขานอยู่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๓๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพวรธรรม)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๓๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน คุณกานต์ ชันมณี

ด้วยนางจิรภัศ ขานหู่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๓๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ ไพโรวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน คุณศุภักษร แสนวงศ์

ด้วยนางจิรภัศ ขานใหญ่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๑๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๕๓๘

ที่ ศบ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน คุณคาลม แก้วอาษา

ด้วยนางจิรภัศ ขานหู่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๓๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ ไพรวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน คุณธนชาติ สมุทรศรี

ด้วยนางจิรภัศ ขานหู่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๓๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๐๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านโคกกลาง

ด้วยนางจิรภัศ ขานใหญ่ รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๓๒๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิดโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๑๒ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกริญศักดิ์ ไพรวรรณ)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

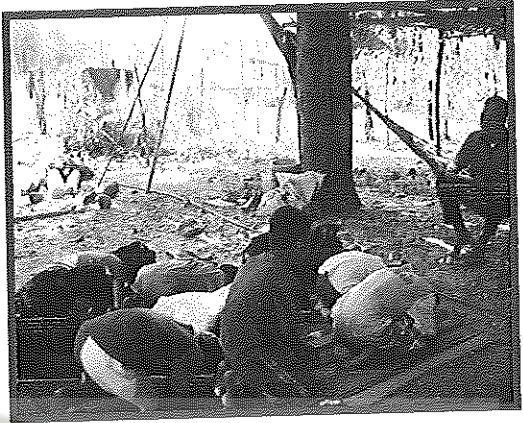
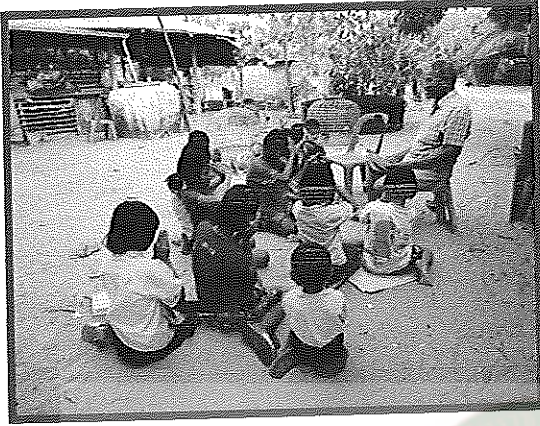

ภาคผนวก จ

ภาพกิจกรรมการดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน
กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะในการคิด โดยใช้แหล่งเรียนรู้

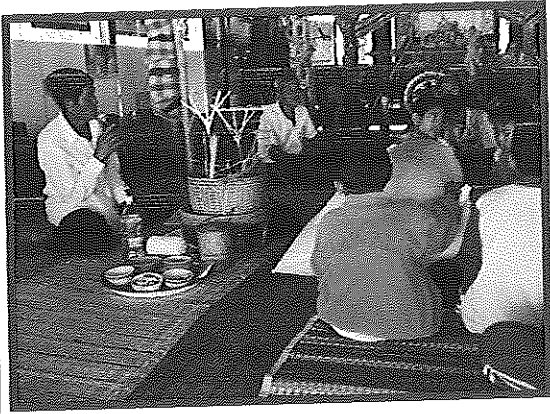
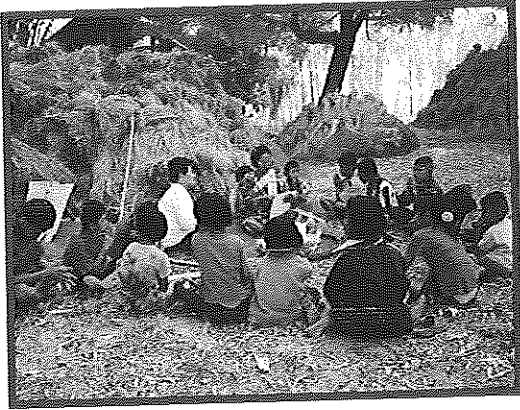

ภูมิปัญญาท้องถิ่นชุดความรู้ประวัติหมู่บ้าน

คุณตาฮวด กับชุดความรู้ประเพณีที่คงอยู่/ที่สูญหาย

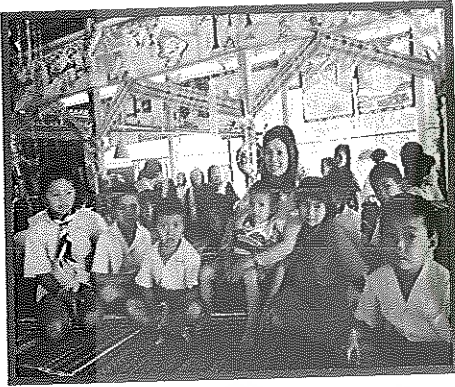

ความคิดสร้างสรรค์ ทำให้กล้าคิด กล้าทำ
กล้าแสดงออก สร้างผลงานได้สวยงามมีคุณค่า

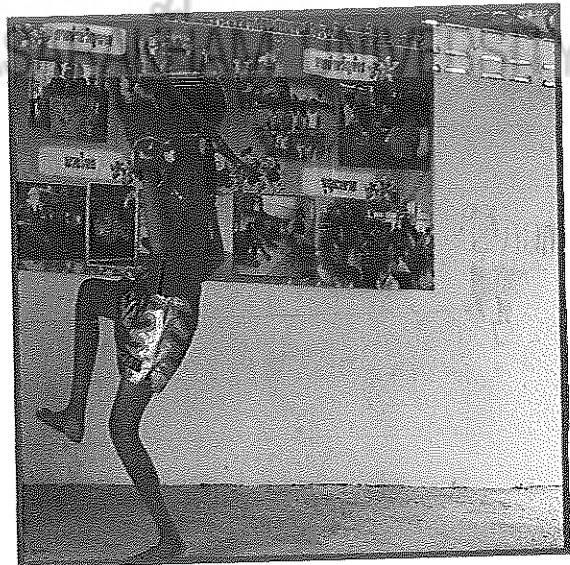
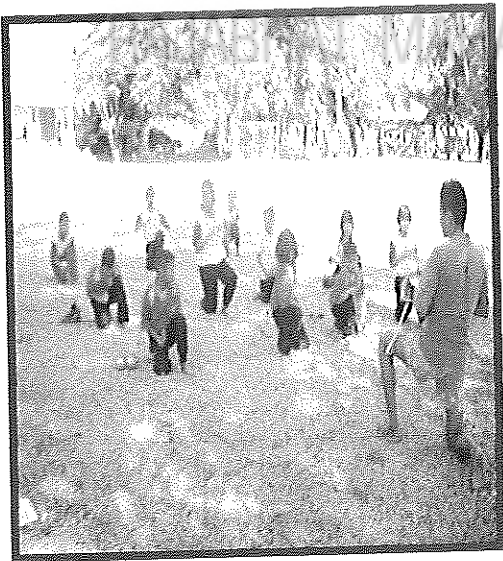
พิธีปลงข้าวการสืบสานประเพณีวัดนทรธรรม

พิธีผู้ขวัญข้าวการอนุรักษ์มรดกอันล้ำค่าของชุมชน

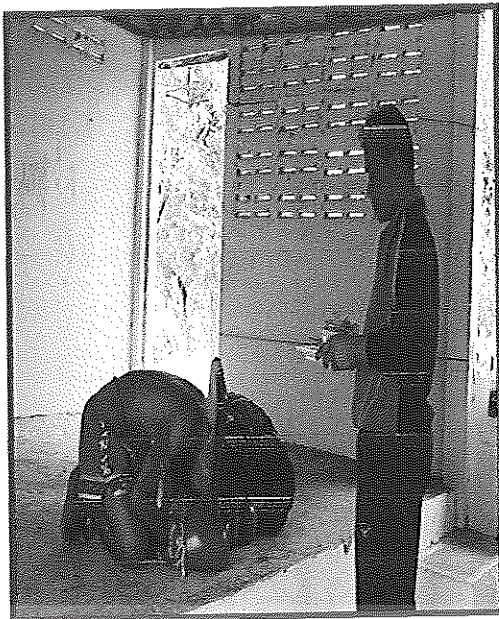
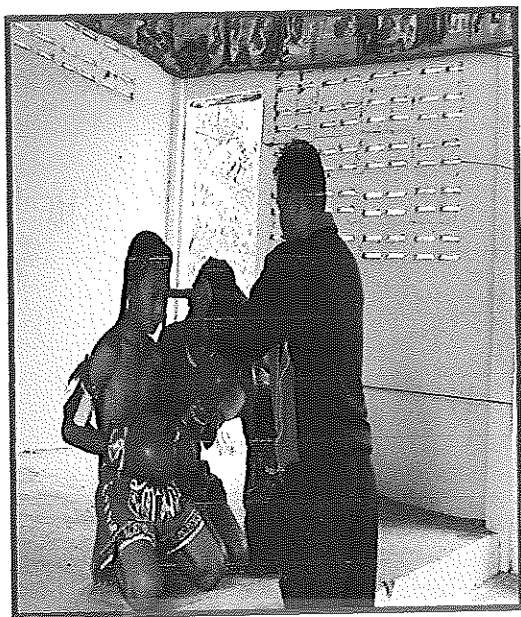

ตาคนเฒ่าของชุมชนดูแลผู้ชำนานาญดอกโหนด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

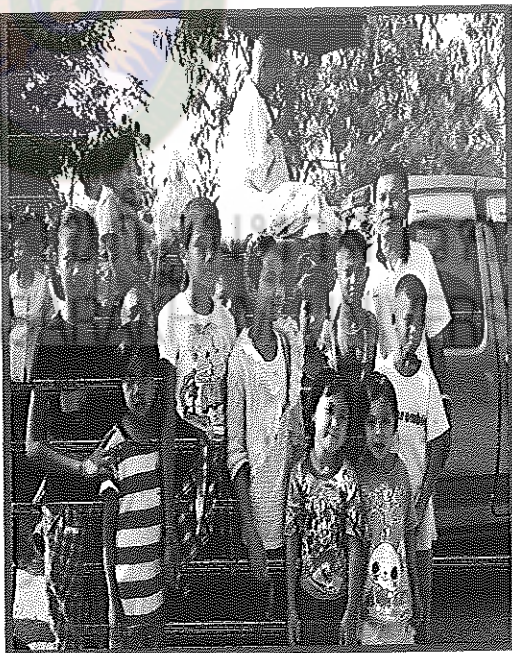

พี่ผู้ศุภกษร นักชกเวทีราชดำเนิน ลุมพินี ผู้มีส่วนช่วยสืบทอดศิลปะวัฒนธรรม
ประจำชาติ และการต่อยอดความรู้ ถิ่นกสิกรรม ถิ่นแสดงออกของลูกศิษย์ตัวน้อย

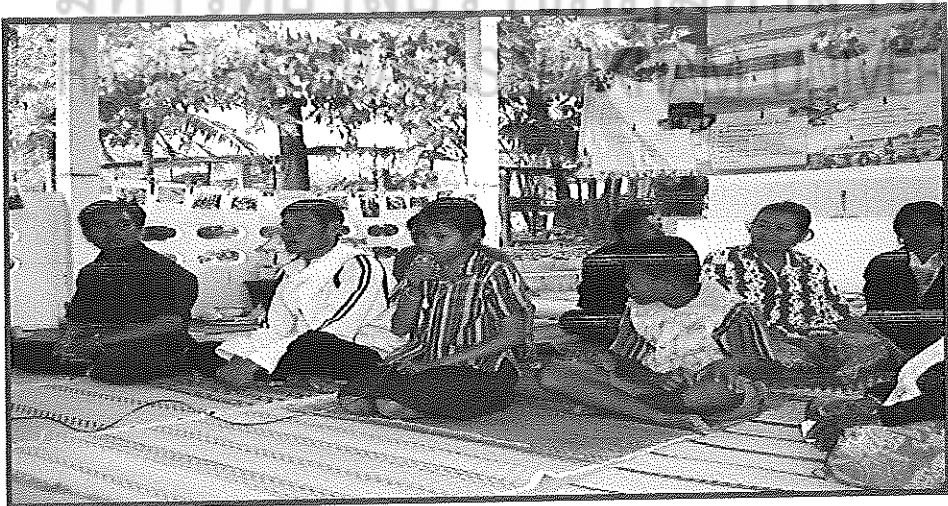
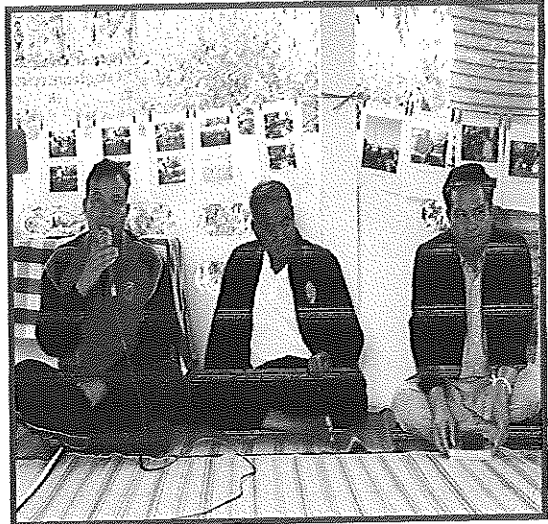
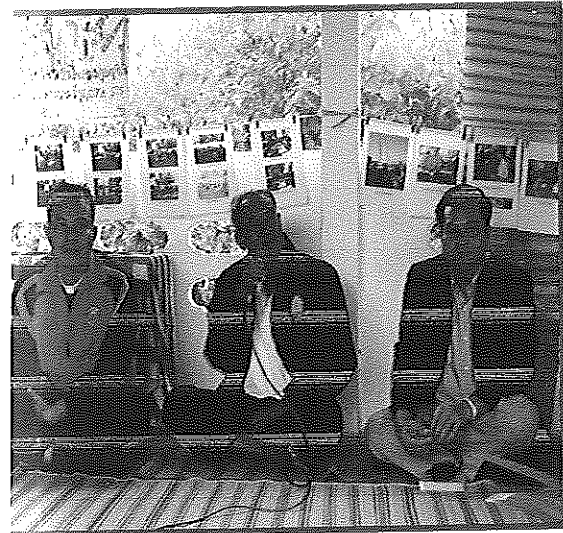
ความภาคภูมิใจของชุมชนและครอบครัว

ความคิดสร้างสรรค์ทำให้เกิดคุณภาพชีวิต

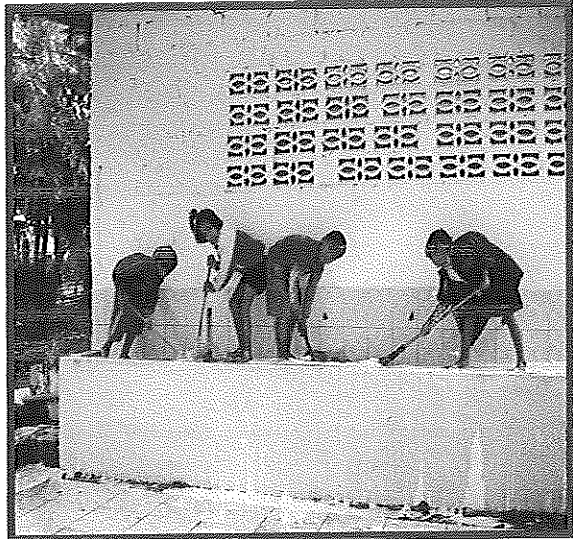
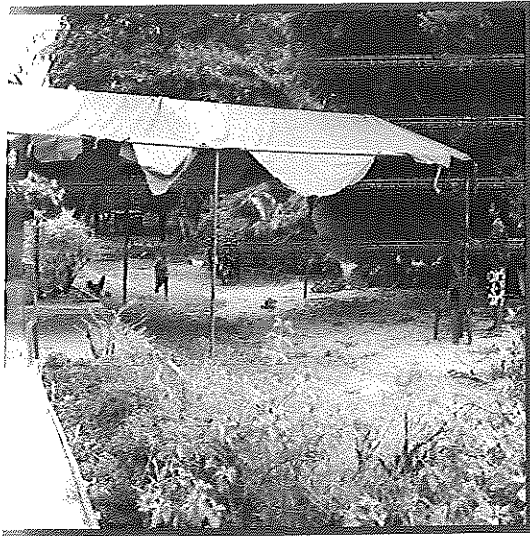

พิธีสำคัญในการบวชนาคเป็นหน้าที่ของชายไทย

ร่วมแท่นภาค การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

กลุ่มผู้ใช้ข้อมูลสำคัญมาเป็นอันดับความน่าเชื่อถือของข้อมูล

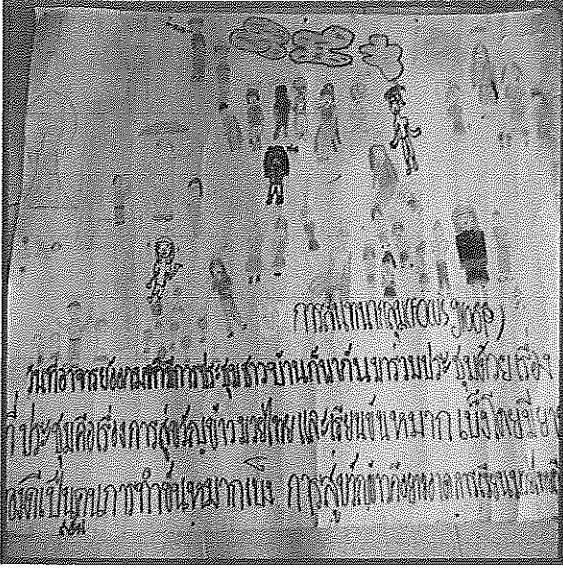
ความร่วมมือของชุมชนเกิดจากจิตสาธารณะ

ความคิดสร้างสรรค์และจิตอาสาที่เกิดกับผู้เรียน

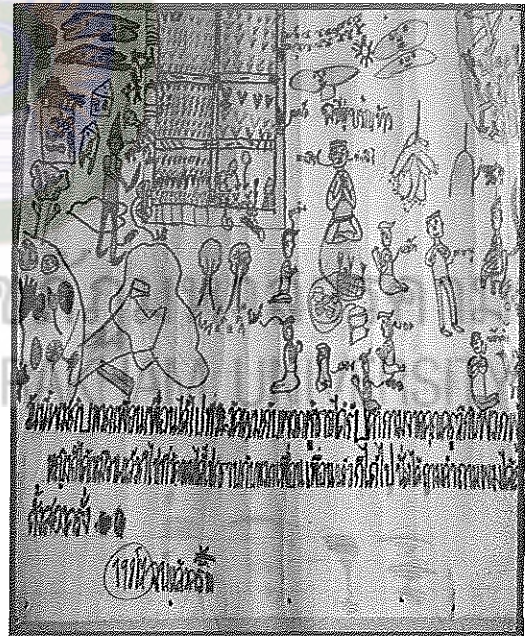
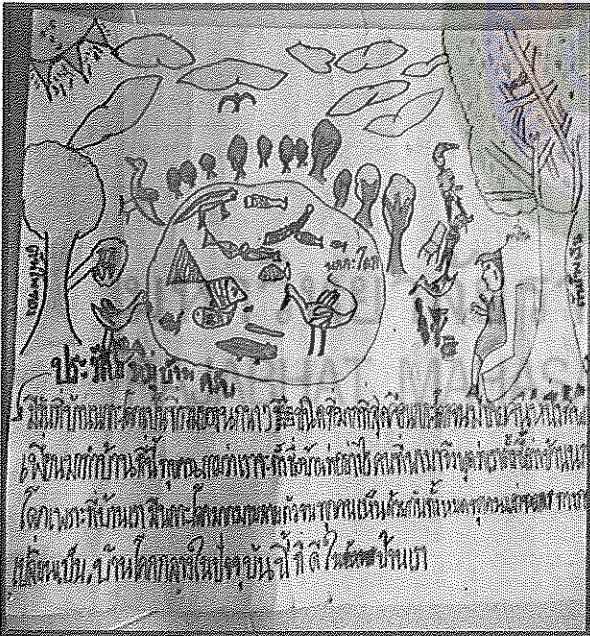
การได้ฟังได้เห็น สัมผัสสถานที่ทำให้เกิด
กระบวนการคิดสร้างสรรค์

ผลงานที่เกิดจากกระบวนการคิดสร้างสรรค์ทำให้ผลงาน
มีคุณค่าต่อตนเองเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

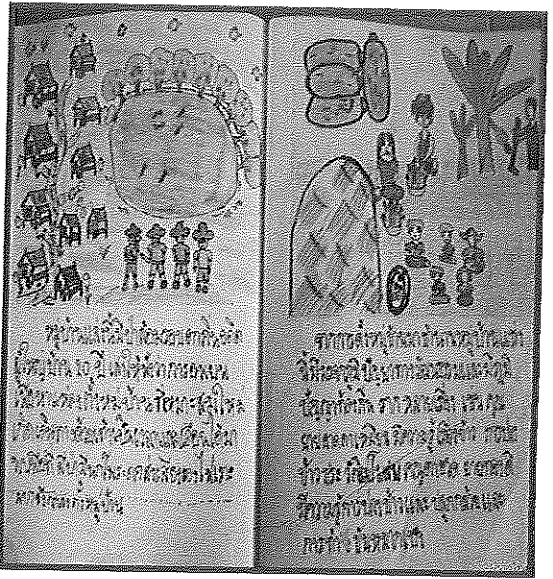
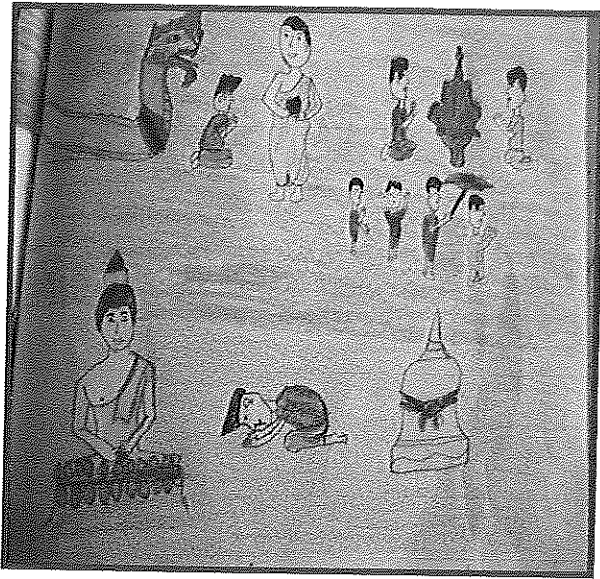
ผลงานที่ได้จากการ Focus group

การนำความรู้ใหม่หลอมรวมกับความรู้เดิมสร้างสรรค์เป็นงานของตนเอง

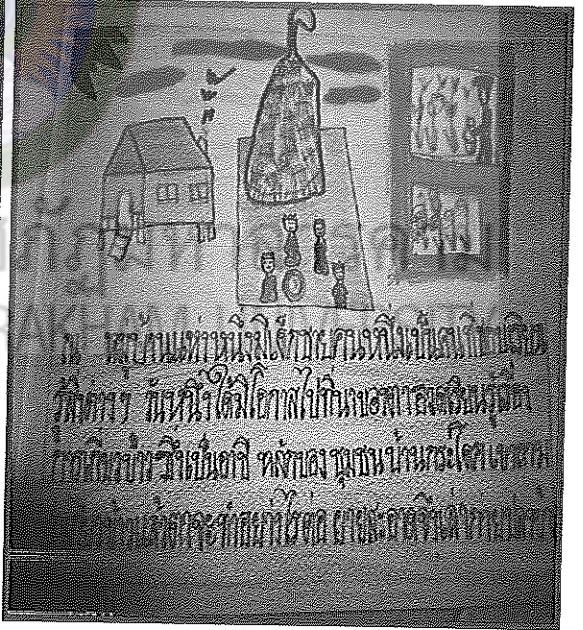
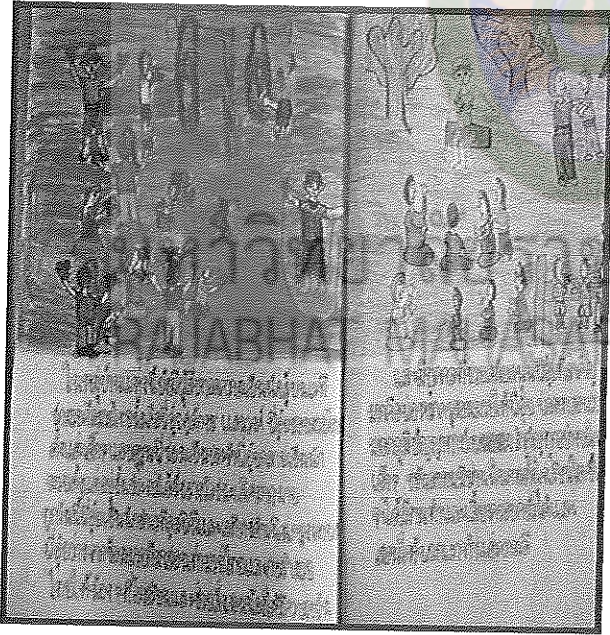
การสะท้อนความคิดออกมาโดยการวาด การเขียนเรื่อง

การระดมความคิดเพื่อพัฒนาการเขียน

เรื่องเล่าเราพลั้งด้วยสุนทรียสนทนาก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

การพัฒนาการเขียนจากกระบวนการคิดอีกขั้นหนึ่ง

หนังสือเล่มใหญ่ที่เกิดจากการระดมความคิดร่วมกัน

ผลงานที่สร้างด้วยความคิดสร้างสรรค์